

Z OBSAHU VYBERÁME:

Pastiersky list k voľbám	str. 3
Dnešná mládež a cirkev	str. 4 — 6
O modlitbe srdca — modlitbe	
Ježišovej	str. 9
Pomoc núdzny	str. 14

CESTA DO ZASLÚBENEJ ZEME

V tú noc, keď egyptský národ prežíval jednu zo svojich najtragickejších nocí (smrť prvorođených), pre izraelský národ znamená v jeho existencii najväčšie víťazstvo, ktorého ovocím bola sloboda po 400-ročnom otroctve v Egypte. Boh skrze Mojžiša vyviedol izraelský národ z otroctva v Egypte. Aj keď srdce faraóna v zápätí po prepustení Židov opäť zatvrdlo, (dal sa prenasledovať Izraelitov), Boh izraelský národ chránil vo dne i v noci oblačným stĺpom. Zachránil ho pred vozmí Egypťanov, použivúc pri tom obrovskú silu, rozdelením vôd mora, takže izraelský národ prešiel suchou nohou cez more, zatiaľ čo Egypťania všetci zahynuli.

Izraeliti putovali 40 rokov do zaslúbenej krajiny, ktorú im vopred pripravil

Boh. Táto zem vôbec nebola tak vzdialená, aby musel prejsť taký dlhý čas, kým vkročili do zaslúbenej zeme. Boh ich na púšti, ktorou putovali, vychovával. Národ, ktorý sa pýšil vierou v jedného Boha, za obdobie svojho otroctva predsa len v mnohom prevzal od Egypťanov rôzne pohancké zvyklosti. Počas celého putovania Boh vychovával Izraelitov, očisťoval ich a pripravoval na nový spôsob života. Mnohí z Izraelitov však neustále šomrali, nadávali, zúfali si, neraz hovoriac Mojžišovi: „Či si nás musel vytiahnuť na púšť, aby sme hladom, smädом, chorobami a ktovie čím ešte pomreli.“

Nevdojak sa mi toto obdobie židovského národa vynára v súvislosti so slovenským putovaním do zaslúbenej

zeme, so slovenským národným reptaním. Pred dvoma rokmi sme podobne ako židovský národ prežili svoje veľké víťazstvo, síce nie po štyristo-, len po 40-ročnom otroctve. Zvíťazili sme nad tými, ktorí zotročovali ľudského ducha falošnou ideológiou. Vydali sme sa do zaslúbenej zeme, ktorá bude ovplyvať mliekom a medom, do zeme, v ktorej budeme šťastnejšie a krajšie žiť. Ak si niekto z nás myslel, že cesta do tejto zeme bude trvať jedno volebné obdobie, bol a je idealistom. Kiež by toto obdobie do tejto zeme bolo len tých izraelských 40 rokov. Keď Izraelitov prenasledovali Egypťania, keď sa zdalo, že každú chvíľu ich dohoní nepriateľ, alebo keď na púšti trpeli núdzu (hlad,

(Pokračovanie na 3. strane)

„Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania. A ja poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľa, aby zostal s vami naveky — Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, lebo ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, veď ostáva u vás a bude vo vás. Nenechám vás ako siroty, prídem k vám. Ešte chvíľku a svet ma už neuvidí, ale vy ma uvidíte, lebo ja žijem a aj vy budete žiť. V ten deň spoznáte, že ja som v svojom otcovi, vy vo mne a ja vo vás.“

(Jn 14, 15-20)

Ježišova rozlúčková reč obsahovala aj tento prísl'ub zoslania Tešiteľa, Ducha pravdy, ktorého im pošle Otec v jeho mene a ktorý ich naučí a pripomenie im všetko, čo im on sám povedal. Ba im zdôraznil: „Ešte veľa mám vám toho povedať, ale teraz by ste to neznesli. Keď pride on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy . . .“ (Jn 16, 12). Ježišov prísl'ub o príchode Ducha Svätého sa splnil a dnes slávime tieto veľké sviatky Cirkvi na pamiatku prvých Turíc. Aký bol život prvotnej Cirkvi pod mohutným pôsobením Ducha Sv., o tom nám podávajú svedectvá Skutky apoštolské. Dalo by sa povedať, že výroky apoštolov na Jeruzalemskom sneme: „Duch Svätý a my sme usúdili . . .“ (Sk 15, 28), alebo: „ . . . pokúšali sa dostať do Bitýnie, ale Ježišov Duch im to nedovolil (Sk 16, 7) sú krásnym dokladom toho ako reálne brali apoštoli prítomnosť a riadiacu moc Ducha Svätého v živote prvotnej Cirkvi.

Prenesme sa však teraz do života našej Cirkvi na sklonku 20. storočia a pozorne skúmame, čo Duch Svätý žiada od nás konať. Keď Svätý Otec Ján XXIII. prijímal prvé gratulácie k svojmu zvoleniu za pápeža povedal približne asi toľko, že on si nerobí nárok na riadenie Cirkvi, pretože tú riadi Duch Svätý, ale že on je tu na to, aby pozorne vnímal a skúmal, čo Duch Sv. v Cirkvi chce konať. Azda táto pápežova myšlienka nás povzbudí k poctivému zamysleniu sa nad tým, čo prežila, čo prežíva a kam smeruje vývoj aj našej miestnej cirkvi za obdobie, ktoré práve prežíva naša súčasná generácia. Nechceme tu robiť analýzy toho, čo predchádzalo nášmu 40-ročnému putovaniu po púšti, ale ak si zoberieme ktorúkoľvek biblickú paralelu

nevernosti vyvoleného národa voči Bohu, ten pre nich vždy našiel prostriedok a cestu, ktorou pomohol svojmu ľudu obnoviť pôvodnú vernosť vyjadrenú v symbolickom obraze lásky ženicha a nevesty. A tak to bolo aj s nami. Boží Duch viedol aj našu cirkev cez očisťujúci kúpeľ utrpenia, bolesti, prenasledovania a obetí rôzneho druhu vrátane tých najvyšších. Duch Sv. v nás obnovoval život viery, ukazoval cestu, ktorou sa máme uberať, aby sme boli svedkami Krista v dnešnom rozháranom svete. Tí, ktorí boli vnímaví na toto nové oživujúce vanutie Ducha Kristovho pochopili, že nové Turíce pre celú Cirkev prídu cestou osobných Turíc každého jedného z nás a v hlboké duchovnej obnove všetkých údov Cirkvi. A na to použil aj ťažké podmienky cirkvi v katakombách, kde pomocou malých komunít vyrastali nové hnutia, obnovovalo sa nadšenie pre ohlasovanie a šírenie Božieho kráľovstva spojené s ochotou prijať aj riziká najvyšších obetí. Duch Sv. si aj v tomto období a v týchto podmienkach povolával a ustanovoval mnohých robotníkov do svojej žatvy, aby ich naplno použil aj teraz vo svojom pláne duchovnej obnovy cirkvi, aby ona mohla byť dnešnému svetu znamením spásy.

Duch Svätý nikdy nerobí provizóriá, on najlepšie pozná realitu putujúcej Cirkvi a preto vždy robí to, čo je najlepšie a najúčinnejšie. Počíta však aj s ľudskými zlyhaniami a komplikáciami z nepochopenia smeru jeho vanutia. Naše ľudské schémy, vychodené chodníčky tradicionalizmu Duch Sv. často prekvapuje nepochopiteľnými krokmi. Aj naše konanie v takýchto situáciách nám pripomína ten „ľud tvrdej šije“, ktorý „uháša Ducha Božieho“ a ide si za svojimi preľudmi a svojimi cestami lebo často nevie rozoznať Ducha Božieho od ducha zlého. Na ceste púšťou z Egypta do Zasl'ubenej zeme defilovali všetky formy ľudského vzrodu, nevernosti, nevďačnosti, nedôvery i tvrdohlavosti, ktorému podľahli mnohí a aj sám Mojžiš pre svoj druhý a úplne zbytočný úder paličou na skalú sám nevošiel so svojím ľuďom do Kanaanu.

Keď pozorne sledujeme účinkovanie Ducha Božieho v textoch

(Pokračovanie na 9. strane)

Liturgický kalendár na mesiac jún 1992

1 P	Justín Filozof, mučeník
2 U	Nicefor, vyznávač
3 S	Lucilián, mučeník
4 Š	Mitrofán, biskup
5 P	Dorotej, biskup a mučeník
6 S	Piata zádušná sobota, Visarion a Hilarion, úctyhodní
7 N	ZOSLANIE SVÄTÉHO DUCHA
8 P	NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE, Prenesenie ostatkov veľkomučeníka Teodora Stratilata
9 U	Cyril Alecdrijský, biskup
10 S	Timotej, biskup a mučeník
11 Š	Bartolomej a Barnabáš, apoštoli
12 P	Onufer Veľký a Peter Aténsky, vyznávači
13 S	Akvilina, mučenica
14 N	PRVÁ NEDEĽA PO ZSD — VŠETKÝCH SVÄTÝCH, Eliezeus, prorok Hl. 8, Utieren: Ev. 1
15 P	Amos, prorok
16 U	Tychon, biskup
17 S	Manuel, Savel a Izmael, mučeníci
18 Š	NAJSVÄTEJŠEJ EUCHARISTIE, Leontín, mučeník
19 P	Júda Tadeás, apoštol
20 S	Metod Patarský, biskup a mučeník
21 N	DRUHÁ NEDEĽA PO ZSD, Julián z Tarzu, Hl. 1, Utieren: Ev. 2
22 P	Euzébius zo Samozaty, biskup a mučeník
23 U	Agripina, mučenica
24 S	NARODENIE SV. JÁNA KRSTITEĽA
25 Š	Febrónia, mučenica
26 P	NAJSVÄTEJŠIE SRDCE JEŽIŠOVO, Dávid Solúnsky, úctyhodný
27 S	BOLESTNÁ PANNA MÁRIA, PATRÓNKA SLOVENSKA, Samson úctyhodný
28 N	TRETIA NEDEĽA PO ZSD, Cyrus a Ján, vyznávači Hl. 2, Utieren: Ev. 3
29 P	SVÄTÝCH APOŠTOLOV PETRA A PAVLA
30 U	Zbor dvanástich apoštolov

Pastiersky list k voľbám — jún 1992

Bratia a sestry

v dôležitej chvíli, keď sa rozhoduje o našej budúcnosti, obraciame sa na Vás, ako Vaši pastieri.

Po ťažkých desaťročiach útlaku a po dvoch rokoch v nových podmienkach sa máme vo voľbách rozhodnúť ako pôjdeme ďalej. Máme veľkú zodpovednosť za život Cirkvi i spoločnosti. Naša voľba nech je motivovaná a usmernená pokojným a rozvážnym uvažovaním, lebo ju bude hodnotiť v prvom rade Boh a o niekoľko rokov aj nastupujúca generácia. Triezvo sa pozerajme na situáciu: dostali sme sa do komplikovaného, ťažkého, pre niekoho azda bezvýhodkového stavu. Je to smutné dedičstvo predchádzajúceho systému. Nie je spravodlivé obviňovať dnes tých, čo sa usilujú vyviesť nás z tejto nezávideniahodnej situácie. Prechodné obdobie z jedného systému do druhého by sme mali prijať ako očistenie — a ten je vždy iba dočasný. Jeho trvanie však bude závisieť od nášho rozhodnutia. Ak sa rozhodneme pre staré, zamierajúce štruktúry, bude dlhý. Ak sa rozhodneme pre nové a životaschopné, bude krátky. A zákony ekonomiky sú neuprosné: pri takomto prechode, pri takejto transformácii problémy rozličného druhu sú faktom. Bez problémov však nebude ani najlepšia demokratická forma.

Bratia a sestry,

spritomníme si situáciu v Jeruzaleme po Ježišomv zmrtnýchvstaní. Apoštoli a ostatní Ježišovi prívrženci akoby boli stratili pôdu pod nohami. Boli sklamaní. Vystižne to vyjadrili emauzskí učeníci: „My sme dúfali, že on vykúpi Izrael . . .“

Premietnime si ich polohenie do našej súčasnosti. Zdá sa, že sme v podobnej situácii: mnohí z nás sú rozčarovaní a sklamaní. Mysleli si, že za rok — dva sa všetko vyrieši. Niektorí tvrdo pocítili hospodársku situáciu. Mnohé otázky verejného a spoločenského života ostali nedoriešené. S bolesťou konštatujeme, že je napadnutá podstata života človeka, jeho vnútro, mravnosť, duchovné hodnoty . . . A my sme dúfali ako emauzskí učeníci . . . Najmilší, neklesajte na duchu! Ježiš Kristus zmrtnýchvstal. Je s nami, je našim sprievodcom, len čaká naše pozvanie. A my mu povedzme: „Pane, zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil.“ Vezďte, že Pán naše pozvanie neodmietne!

Bratia a sestry,

v tomto rozpoležení ducha máme rozhodovať o našej budúcnosti. Ako sa má rozhodnúť veriaci kresťan? Pokúsime sa vniesť svetlo do Vášho rozhodovania.

1. Všetkým veriacim kresťanom zdôrazňujeme povinnosť zúčastniť sa volieb. Táto povinnosť vyplýva z mravného zákona. Človek sa má zúčastňovať na budovaní spoločného dobra. Ak teda túto možnosť nevyužijete, ak sa jej zrieknete, poslužíte nepriamo demokratických reforiem, lebo oni k voľbám disciplinovane pôjdu. Keď si nezáujm pripravíme zlé postavenie, tak potom nekritizujeme, lebo to bude naša vina. Kresťan sa nemôže izolovať. Musí sa zúčastniť politického diania, kde

sa rozhoduje o hospodárskych, sociálnych, právnych, kultúrnych, výchovných, rodinných a iných vzťahoch.

2. Nezabúdajte na minulosť a na krivdy predchádzajúcich desaťročí: na zničené životy, na utratené zdravie, rozbité rodiny a zmrzačené charaktery . . . Naša sloboda je Boží dar, ale je aj zaplatená utrpením desaťtisícov známych i neznámych bratov a sestier. A tieto obeť volajú: „Nebanujte za minulosťou, neživte v sebe nostalgiiu za ňou!“

3. Máme spoločnú zodpovednosť zvoliť si svedomitých zástupcov do zastupiteľských orgánov. Podľa čoho poznáme svedomitých?

a) Sú to predovšetkým ľudia, čo majú svedomie. Teda ľudia, ktorí myslia na dobro všetkých viac ako na svoje, pre ktorých nie sme len predmetom manipulácie a masou, na ktorej budú demonštrovať svoju moc.

b) Sú to ľudia, ktorí doterajším životom dávajú záruky, že aj v ťažkých hospodárskych, sociálnych, štátotvorných a iných záležitostiach budú rešpektovať všeludské hodnoty: lásku, pokoj, spravodlivosť, dobro . . .

c) Sú to ľudia, ktorých „dar nezvedie, hrozba neskloní“. Ľudia, čo si nebudú získavať sympatie voličov peknými heslami, ktorí nebudú sľubovať, čo nemôžu splniť. Sú to ľudia, čo povedia pravdu, aj keď je neprijemná, aj keď neposlúži ich obľúbenosti.

d) Svedomiti sú tí, čo budú rešpektovať vôľu voličov a dajú jej prednosť pred svojou osobnou vôľou a pred záujmami strany alebo hnutia.

e) Sú to ľudia, ktorí sa zasadia za zákony rešpektujúce právo na dôstojný život človeka od počatia až po prirodzenú smrť.

f) Sú to teda ľudia, ktorí budú pracovať podľa Božej vôle „za pravý pokoj a slobodu pre všetkých“ (Rímsky misál 179).

4. Títo zástupcovia v kandidujúcich stranách a hnutiach musia svedomite a zodpovedne pracovať pre spoločné dobro v duchu evanjelia. Z toho vyplýva základný postoj veriacich kresťanov k voľbám: „V duchu evanjelia“. Veriaci kresťan je povinný voliť do parlamentov ľudí radostnej zvesti. To je základné kritérium, na ktoré nesmieme zabudnúť. Len v duchu evanjelia bude v našich parlamentoch záruka, že zákony budú na osoh spoločnosti, pre dobro Cirkvi. Duch evanjelia by mal zjednocovať. Túžba po jednote bude mierou tolerancie k názorom druhých. Jednota cieľov bude zárukou, že nik nestrhne moc na svoju stranu, aby mohol obrať o slobodu a dôstojný život druhých. Naši zástupcovia by sa mali riadiť heslom: „V podstatných veciach jednota, v nezáväzných sloboda a vo všetkých láska“.

5. Veriaci kresťan nesmie voliť zástupcov takých strán a hnutí, ktorých program je proti dôstojnému životu a právam človeka vrátane práva na náboženskú slobodu. Túto požiadavku musí každý volič — veriaci kresťan — rešpektovať pod zorným uhlom doterajšieho postoja tej-ktorej strany, hnutia alebo ich predstaviteľov. Nesmie

voliť stranu alebo hnutie, ktoré hlasovali proti prijatiu zákonných opatrení na doriešenie otázok života Cirkvi alebo zabrzdlili prijatie takých zákonov ako napr. zákon o ochrane ľudského života, zákon o vyučovaní náboženstva, školský zákon, zákon o spravodlivom vyriešení majetko-právnych vzťahov medzi Cirkvou a štátom a iné.

Bratia a sestry,

vedie nás starosť pastierov o cesty Božieho ľudu v našej vlasti. Preto sa obraciame na každého z Vás s výzvou: rozhodnite sa podľa svojho najlepšieho svedomia a vedomia! Normy ste práve počuli.

Pri rozhodovaní Vám azda pomôže i takáto úvaha: komu z tých, čo sú na kandidátnych listoch, by som zveril svoje deti, rodinu, majetok? Tak si najlepšie vystihneme profil človeka, ktorému môžeme zveriť aj verejné veci.

Nech Duch Svätý, darca múdrosti a sily, dopomôže každému z nás k rozhodnutiu, v ktorom sa odzrkadlí naša turečná prosba:

On zošle Ducha Svätého, aby bola obnovená tvárnosť našej zeme!

Žehnáme Vás v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Vaši biskupi:

Ján Chryzostom kardinál Korec, nitriansky biskup
Ján Sokol, trnavský arcibiskup
ThDr. František Tondra, spišský biskup
Ján Hirka, prešovský biskup
Alojz Tkáč, košický biskup
Eduard Kojnok, rožňavský biskup
Dominik Hrušovský, biskup pre Slovákov v zahraničí
Dominik Tóth, pomocný trnavský biskup
Vladimír Filo, pomocný trnavský biskup
Peter Dubovský, pomocný banskobystrický biskup
František Rábek, pomocný nitriansky biskup
Milan Chatur, pomocný prešovský biskup

Cesta do zaslúbenej zeme

(Dokončenie z 1. strany)

smäd, štípajúce hady a pod.), boli v tej chvíli ochotní vrátiť sa do Egypta, boli ochotní vymeniť ťažko získanú slobodu za imaginárne otrocké životné istoty. Keď na Sinajskej púšti Izraelitov zachvátil nárek nad situáciou hladu, bolo to vždy preto, lebo aj v tomto národe tak ako dnes, boli našepkávači sociálnych istôt, snažiac sa vrátiť ľud späť, odkiaľ vyšiel. Oni boli brzdu na ceste do zaslúbenej zeme. Ich reptanie bolo raz také účinné, že aj sám boží muž Mojžiš zapochyboval nad mocou Božou.

Dnes, keď stojíme na križovatke budúcnosti nášho národa, dôkladne skúmame, vychádzajúc z predošlých biblických dejín, kto z politikov, politických strán a hnutí koho zastupuje, aby sme spoznali tvár egyptského faraóna, aby sme poznali našepkávačov, rebelov, a nakoniec skúmame, kto zastupuje božieho muža Mojžiša, ktorý nás vedie cestou do zaslúbenej zeme.

Anton MESÁROŠ

Dnešná mládež a Cirkev

Dňa 9. mája 1992 sa na Mariánskej hore v Levoči stretli biskupi štyroch diecéz — spišskej, košickej, rožňavskej a prešovskej s mládežou z takmer celého Slovenska. Pri tejto príležitosti vyberáme odpovede otcov biskupov na otázky mladých kresťanov.

● **Kolko rokov ste mali keď ste sa stali kňazom a čo Vás k tomu viedlo?**

o. biskup Tkáč: — Mal som 27 rokov, keď som sa stal kňazom. A čo ma k tomu viedlo? Kňazské povolanie je záležitosťou Božou. Kňazské volanie a zasvätenie sa Bohu v kňazskej službe je Božím darom. Tento dar kňazovi Boh dáva, alebo celkom nezaslúžene ho dostáva sám zo svojho rozhodnutia, alebo mu ho niekto vyprosi; môžu to byť rodičia, ale i neznámi. Moje kňazské povolanie je na prvom mieste darom božím. Iste to bolo v kútiku srdca želaním mojich rodičov a napokon boli to dobrí kňazi, s ktorými som sa počas gymnaziálnych štúdií v Humennom stretával, ktorí ma učili náboženstvu. Veľmi rád som chodil na hodiny náboženstva a veľmi rád som čítal misijné časopisy, ktoré ma viac nasmerovali k Bohu.

● **Ako sa dá prejavíť milosť povolania pre veci Božie, ako to človek pociťuje, či už v povolani kňazskom alebo vôbec v kresťanskom povolaní?**

o. biskup Chatur: — Človek, ktorý cíti povolanie k čomu si, tak chce to, k čomu je volaný, aj praktickým spôsobom predviesť. Napríklad: niekto má rád deti, stáva sa učiteľom, stáva sa to jeho obľubou a vtedy si ho aj deti obľúbia.

Niektorí cítia povolanie stať sa lekárom, tu je tiež dôležitý vzťah k človeku z hľadiska liečenia chorôb a pod. Čo je milosť povolania, je už povedané v tom slove samom.

Je to zároveň milosť, ktorú sme dostali zadarmo, navonok sa to prejavuje tak, že

kňazské povolanie človeku, ktorý je volaný k takémuto stavu, prináša potom ovocie v tom, že ľudia, ktorí počúvajú a sledujú život kňaza, lepšie ho chápu, lebo mnohé veci povedané iba suchými, hoci i sebamúdřejšími slovami, nechytia srdce človeka. To, čo vychádza z vnútra človeka, zachytuje človeka vnútorne. Je akási väzba vzťahov prejavujúcich sa v preberaní rovnakého pohľadu na život i jeho samotné zrealizovanie.

● **o. biskup, keď má niekto iného človeka veľmi rád, často na neho myslí, dokonca viacej ako na Pána Boha, je to zlé?**

o. biskup Tondra: Láska, to nie je len v stránke srdca, v stránke citov. Láska má hlbší koreň a hlbší základ. Láska to je spolumilovanie s tým, koho milujeme. Láska znáša s milujúcou osobou dobré i zlé veci. Pán Ježiš prikazuje milovať svojho bližného ako seba samého. To znamená, že svojmu bližnému dáva toľko dobra, koľko aj sebe. Pociť lásky zmyslový, sprevádza lásku, ale nemusí byť nevyhnutný. Pána Boha však milovať nadovšetko. To znamená: viac ako všetko iné na svete, ale preto Boh je nadzmyslový, nie je prístupný našim zmyslom, tak ani naše zmysly k nemu ten zápal, to vzplanutie tak neprežívajú. Ale to ešte neznamená, že Pána Boha milujeme menej. Teda môžeme mať viac citové zanietenie k inej osobe, napríklad dieťa k rodičom, rodič k dieťaťu, manžel k manželke a pod. To však neznamená, že týmto trpí láska k Bohu. Práve naopak.

● **Je dovolené slúžiť sv. omšu (liturgiu) v prírode, napr. na túre so skupinou mládeže?**

o. biskup Tkáč: — Áno, je dovolené slúžiť sv. omšu, ak nie je nejakým iným spôsobom, alebo inou príčinou zakázané. Vyžaduje sa k tomu, aby pre daný prípad boli splnené všetky liturgické predpisy, ktoré

vyžaduje cirkevný kódex z kanonického práva a taktiež inštrukcie liturgické.

● **Dnes medzi mladými navzájom vládne akási nechúť o duchovné veci a sami nevieme z čoho to je. Zmietame sa v tomto boji ale nevieme si rady. Z čoho to je a čo máme robiť?**

o. biskup Chatur: — Táto nechúť zrejme prichádza z toho, že sme boli doteraz príliš jednostranne orientovaní. (Materializmus, materiálne vyžitie). Boli sme vždycky orientovaní extrovertne, navonok. A teraz, keď znovu sa nám prichádza vrátiť do svojho vnútra, k svojmu vlastnému, osobnému ja, je to ťažké. Človek si veľmi ťažko vstupuje do svedomia. Tak, ako ľahšie sa nám prijímajú tie veci, ktoré nám dávajú, než tie, ktoré si musíme získať vlastným pričinením, tak je to aj v duchovnej oblasti. Teraz keď je dôležité, aby každý z nás hlboko duchovne prežíval svoj kresťanský život, sú tu nové nároky. A okrem toho sme v takej chaotickej dobe, že tých názorov je tak veľa, až človek stráca potom chuť. Ešte bude trochu trvať, kým sa sami v sebe vyznáme. Kým sa vyznáme v dobe, ktorú prežívame, no a potom si uvedomíme, že vlastné šťastie, to nie je záležitosť vonkajšieho sveta, ale že je to záležitosť nášho vnútra.

Možno potom, keď dáme viac dôrazu na vnútornú rovinnu, bude o to ľahšie.

● **Môže sa stať katechétom bývalý stranícky predseda KSC?**

o. biskup Tondra: Poznáme prípad sv. Pavla, poznáme, že bol veľkým prenasledovateľom Cirkvi, na ceste do Damašku ho postrelol Pán Ježiš a jeho milosťou sa z najväčšieho prenasledovateľa stal najväčší apoštol. Apoštol národov. Teda odpoveď by mohla znieť — je to možné. Len teraz treba pravda posúdiť okolnosti, pohnútky, či toto obrátenie bolo úprimné, či to nie je z vypočítavosti atď. Všetky okolnosti treba zvážiť, ale ak je toto úprimné

(Pokračovanie na 5. strane)

obrátenie, ak tento človek chce úprimne napraviť všetko, čo doteraz skazil svojim životom, svojou funkciou, tak je potrebné verejne konať pokánie, verejne priznať svoje chyby. Chceme napraviť všetko čo som doteraz pokazil. V tomto prípade treba Bohu za túto veľkú milosť ďakovať. Ale opäť zdôrazňujem, ak to nie je z vypočítavosti.

● *Vo Vašej pastorácii ste sa zaiste stretli s ľuďmi, ktorí sa obrátili. V akom veku sa najčastejšie ľudia menia?*

o. biskup Tkáč: — Nemohol by som povedať, koľko percent, alebo aké množstvo sa obracia vo veku mladom, dospelom, potom v tom najproduktívnejšom, a vo veku staroby. V súčasnej dobe, keď berieme do úvahy čas a situáciu posledných desaťročí, tak práve najviac obrátených je teraz, a to bez ohľadu na vekové skupiny. Zrejme je to celkom pochopiteľné. Doteraz ľudia z rozličných príčin, či už strachu, alebo predsudkov, pre tieto dôvody nepraktizovali svoju vieru, alebo aspoň nedávali ju najavo tak zreteľne ako teraz.

● *Blížia sa voľby, onedlho budeme rozhodovať o osude našej krajiny. Mnohí hovoria, že dôvera bude upretá na našich cirkevných predstaviteľov. Nemôžete nám aspoň náznakovito povedať, ako sa k situácii volieb máme stavať?*

o. biskup Tkáč: — Všetci biskupi Slovenska vydávame pastiersky list k voľbám. Stručne povedané, to najpotrebnejšie počujete v tomto pastierskom liste, podľa toho sa všetci správajte. Hlavnou zásadou a prvou najdôležitejšou vecou je, aby kresťania išli voliť, pretože o spoločných veciach máme rozhodovať my, kresťania. Nechceme povedať i my kresťania, ale máme rozhodovať práve my, kresťania, pretože veriaci kresťanov na Slovensku je okolo 70 %. Ak niekto z nás nepôjde voliť, znamená to, že dáva priestor druhým a nemusia to byť tí, čo prajú svätej Cirkvi. Ďalej budeme voliť ľudí, ktorí sú svedomití. Tá svedomitosť sa môže vysvetliť viacerými spôsobmi. Potom budeme voliť tých ľudí, ktorí čestne s nami zmýšľajú, pre ktorých nebudeme objektom manipulácie. Uvedomme si, že ani vy ani ja nechceme byť predmetom politikárčenia, ale že sme právny subjektom — každý z nás. Potom

budeme voliť tých, ktorí s národom myslia dobre, ktorí povedia pravdu i vtedy, keď azda stratia sympatie svojich voličov. Nebudeme voliť tých, ktorí to so sv. Cirkvou nemyslia príliš dobre, už z akéhokoľvek dôvodu. Naša budúcnosť je dnes v našich rukách.

● *Plánuje sa návšteva Svätého Otca na Mariánsku horu v Levoči v najbližšej budúcnosti?*

o. biskup Tondra: — Isteže plánuje, ale nie je stanovená konkrétne alebo presne. Totiž minulého roka vládni činitelia vychádzali s iniciatívou pozvať Svätého Otca, ale bolo to zjavné, že to chcú využiť ako predvolebnú kampaň, preto sme my, biskupi povedali: Ak ho pozveme, tak až po voľbách.

Závisí tiež však od toho, akú vládu si zvolíme, či bude ochotná a prístupná pozvať Sv. Otca spolu s nami biskupmi. Svätý Otec si veľmi želá, aby prišiel do Levoče na Mariánsku horu, pretože on tu chodieval ešte ako študent. Krakov nie je tak ďaleko a vždy keď sa stretneme, si pospomína na Mariánsku horu.

● *V dennej tlači i vôbec sa diskutuje o údajných zjaveniach v Litmanovej. Môžete nám k tomu niečo povedať?*

o. biskup Chatur: — K tomu, aby som P. Máriu uznával za svoju matku, nepotrebujem zjavenia. A čo sa týka zjavení v Litmanovej, budem hovoriť o svojom názore, keď nám cirkev predloží stanovisko pravdivosti či nepravdivosti zjavení v Litmanovej. K tomu je ustanovená komisia, ktorá všetky tieto javy podrobne skúma. Doteraz pravdivosť zjavení je pre mňa nepravdepodobná.

o. biskup Tondra: — Niektorí ľudia sú už tak duchovne orientovaní, že svoju vieru stavajú na tom, či sa tam zjavuje P. Mária, alebo nie. To naozaj nie je také podstatné. Podstatné je to, že Mária je Matkou Božou, že priniesla na svet Spasiteľa a že je našou duchovnou matkou — Matkou Cirkvi. Toto sa dozvedáme zo Svätého písma, a to je to hlavné. To je vlastne potrebné k viere a dosiahnutiu spásy. Veriť v akékoľvek zjavenie v Lurdoch, vo Fatime, alebo kdekoľvek inde, nie je k spásu potrebné.

o. biskup Tkáč: — Pripájam sa k otcom biskupom a súhlasím so všetkým čo povedali. chceme vysloviť želanie, ale je to zatiaľ

naozaj len želanie: Dal by Pán Boh, aby Litmanová sa dostala na takú úroveň ako ostatné známe mariánske miesta.

● *Som študentkou strednej zdravotnej školy. Predčasom sme sa učili, že počas vnútromaternicového vývinu človeka môžu vznikať rôzne vrodené chyby, dokonca nezlučiteľné so životom po narodení. V triede nastala rozporná diskusia, každá z nás mala na to iný názor. Mnohé boli za to, aby bol vykonaný potrat. To si mysleli i niektoré kresťanky, vraj nedovolia, aby sa dieťa trápilo. Márne tu bolo každé presvedčanie. Aký je Váš názor. Ako im dokázať nesprávnosť ich názorov?*

o. biskup Tondra: — Milí chlapci a dievčatá. Vychádzame z toho, že ľudský život je Boží dar. Človek nad ním nemá právo. Počaté dieťa, počatý ľudský plod v živote matky, je už ľudský život. Nie zvierací alebo nejaký iný živočíšny, ale je to človek. Ešte nie je celkom vyvinutý, ale ani dieťa, ktoré sa narodí, nie je ešte hotový človek. Kedy sme vlastne hotoví? Vyvíjame sa celý život až dozrejeme na to, aby sme mohli prejsť do večnosti. Život je Boží dar a my naňho nemáme právo. Či to dieťa bude zdravé, o tom my nemôžeme rozhodovať. Naša úloha je chrániť každý ľudský život. To by sme potom mohli likvidovať aj tie deti, ktoré sa narodili s vrodenou chorobou alebo starých, nevládných ľudí. Život je taký. Kto z nás je celkom zdravý? Kto je bez problémov, bez ťažkostí? Kresťanská morálka sa drží božieho príkazu — Nezabiješ? Keby toto neplatilo, koľko manipulácie by bolo s ľudskými životami. Treba dovoliť žiť každému. To je najdôležitejšie právo. Nebojme sa. O každého človeka sa Pán Boh postará.

o. biskup Tkáč: — Jednou z najdôležitejších námietok je táto: „Žena má právo rozhodovať sa o svojom plode.“ Je to veľmi falošný názor, ľudský plod alebo dieťa nie je súčasťou tela ženy tak, ako napríklad ľadvina, alebo iný podvodný ústroj. Je to samostatne žijúci človek od okamihu počatia. To, že je táto forma života podľa nášho ľudského zdania ešte nedokonaná, to je druhá vec. Ale je to človek. Existujú hranice v otázke života, ktoré človek nesmie a

(Pokračovanie na 6. strane)

Dnešná mládež a Cirkev

(Dokončenie z 5. strany)

nemôže prestúpiť. Nemá na to jednoducho právo. Či sa to rodičom páči, alebo nepáči. Rodičia sú slobodní pred počatím dieťaťa. Môžu sa rozhodnúť život dať alebo nedať. Keď však dieťa počali, nemajú právo rozhodovať o jeho bytí alebo nebytí. Majú len jednu povinnosť — život zachovať.

● Aké najväčšie problémy v súčasnosti prežíva cirkev na Slovensku?

o. biskup Tondra: — Minulý rok som bol vo Varšave, kde sa konalo plenárne zasadanie biskupskej konferencie Poľska. Rozoberali tam situáciu podobnú ako u nás. Tam sa konštatovalo: v minulosti sme vedeli, kto a kde je náš nepriateľ, alebo neprajník. Dnes nevieme. Hoci cítime, že ho máme. Televízia i všetky masmédiá sú naladené proticirkevne. Verejná mienka sa vytvára tak, že sa cirkev očierňuje ako totalita. Poznate všetky tie hrozné ohováračské výrazy a nevieme odkiaľ to vychádza a s akým zámerom, alebo nevieme ukázať na toho alebo toho. To by ešte však nebolo to najhoršie. Horšie je to, že ľudia týmto ohováračkám často veria. A to aj veriaci katolíci sa dajú zviešťať takými propagačnými ohováraniami. To je najväčšie nebezpečenstvo, najväčšie zlo, a my, veriaci musíme vedieť, čo chceme.

Musíme vedieť, kto nám chce určiť cestu života. Nesmieme si dať nahovoriť všelijaké demagogické heslá. Demagógia je preto, aby nás odvieďla od skutočných problémov. Aby nás odvieďla od správneho zorientovania sa v duchovnom živote. Koniec koncov jej cieľom je rozvrátiť naše mysle, našu vieru, našu lásku, a vniešť medzi nás nevraživosť. Nedovoľme im to, potom budeme zovretejší a pevnejší.

● Čo si myslíte o obnove v Duchu Svätom a o Duchovnej obnove?

o. biskup Chautur: — Jedna myšlienka ma zaujala. Nevieť kto ju vyriekol, ale

povedal ju takto: Tak ako prvotné obdobie ľudských dejín bolo poznamenané prvou Božskou osobou, Otec stvoril vesmír a svet, druhé obdobie patrí Synovi, ktorý prichádza vykúpiť ľudské pokolenie z hriechu, a to tretie obdobie bude patriť Duchu Svätému, ktorý účinkuje v ľudských srdciach, ako tá neviditeľná sila a vzpruha cirkvi. Keď je obnova vedená naozaj v Duchu Svätom, pod dohľadom cirkvi, a keď je vedená biskupmi a kňazmi, môže znamenať veľa dobra. Ak by však táto obnova sa konala mimo cirkvi, to znamená, mimo jej hierarchického vedenia, môže byť veľmi nebezpečná.

Hlavným, celebrantom sv. omše na Levočskej hore bol o. biskup rožňavskej diecézy Mons. Edvard Kojnok, ktorý mladým kresťanom predniesol homíliu, z ktorej prinášame skrátenú časť.

Boh stvoril krásny svet. Človeka stvoril na svoj obraz i na svoju podobu, aby vládol nad všetkým tvorstvom. Stvoril ho s rozumom a slobodnou vôľou. Slobodnú vôľu však človek zneužil. Neposlúchol Boha, ale zlého ducha. Neveril Bohu, uveril diablu a tak spáchal hriech. Ešte dobre, že prví rodičia oľutovali tento hriech a Boh sa zľutoval nad nimi a prisľúbil im Vykupiteľa. Syn stáva sa človekom, silou Duchu Svätého, berie na seba ľudské telo, trpí za nás, umiera, a svojim zmŕtvychvstaním nám dáva nový život. P. Mária sa stala tak matkou Vykupiteľa, a práve v rámci duchovnej obnovy pred vstupom do tretieho tisícročia tohto roku zameriavame svoje myšlienky na vykúpenie. Človek potreboval vykúpenie, pretože bol v moci diabla. V otroctve zlého ducha. Kristus nás vyslobodil z tohto otroctva. Stali sme sa slobodnými a ako slobodné stvorenia, môžeme sa rozhodnúť. Môžeme kráčať cestou k Bohu, alebo môžeme sa znovu vrátiť do otroctva zlého ducha. Z dejín vieme, že v otrokárskej

dobe boli také rehole alebo aj jednotlivci, ktorí vykupovali otrokov zaplatiac určitú sumu a otrok bol slobodný. Vieme, že z týchto otrokov niektorí, keď už boli slobodní, začali žiť iní život. Slobodne pracovali, zveľaďovali všetko vďaka sebe. Boli však aj takí, ktorí slobodu nevedeli užívať a vrátili sa naspäť k svojim otrokárom a slúžili im až do smrti. Niečo podobné sa deje aj s nami. Vykúpil nás Kristus a vytrhol nás z moci diablovej a my sme slobodní. Môžeme kráčať cestou k Bohu. Ale tiež sa môžeme slobodne rozhodnúť vrátiť sa do doby otroctva. Cesta zbavenia sa hriechu, zbavenia sa jarma, znovu získania slobody je ťažká, avšak, ak som sa dostal milosťou božou do náručia Boha mám si toho vážiť. Ostáva len usilovať sa, aby sme zostali v Božom náručí, aby sme zostali slobodnými deťkami Božími.

Zo všetkých strán sa dnes útočí na našu kresťanskú vieru, na našu kresťanskú morálku a my potrebujeme silu, aby sme vedeli odolávať týmto útokom. Nemôžeme ujsť z tohoto sveta, zlo nás obklopuje navôkol a my toto zlo musíme sa snažiť premáhať pomocou Božích milostí. Vy, mladí ľudia, vy ste budúcnosť Cirkvi, na Vás leží úloha, aby ste náš národ zjednotili v Kristovi, v jeho láske. Takto zjednotení premôžete zlo, ktoré chce ovládnuť Vaše srdcia. Nech Vám k tomu pomáha dobrotivý Boh a ochraňuje Matka Božia od všetkého zlého. Amen.

Spracoval A. M.

Modlitba za maturantov

V rannom brieždení klačím pred Tebou, Pane. Z hĺbky mojej duše plynú slová vďaky za tých, ktorí práve teraz prechádzajú cez bránu dospelosti.

Vďaka Ti, Pane, za rozkvitnutú mladosť — za bezstarostnosť študentských liet — za nezabudnuteľné chvíľe vpísané do školských lavíc — za prvé dotyky s dospelosťou, vďaka za svia-točný čas maturít, kde sa končí čas det-ských hier a začína príbeh dospelosti.

S pohľadom rodičovskej starostli-vosti moje pery šepkajú slová prosieb: Aby ste vo svojej rozochvenej duši našli čas zložiť si ruky k modlitbe — aby vás nepopálil jarný mráz — aby ste vedeli obísť kaluže zbabelosti a klam-stva — aby ste vedeli stíšiť sa pred Bohom vo večernom spytovaní svedo-mia a tak vyškrtávali zo svojho den-níka slová a skutky, ktoré zohyzďujú váš čistý pohľad — aby ste vedeli vymo-tať sa zo siete hriešnych náruživostí a prežívali skutočnosť, že ste chrámom Božím — aby ste zvažovali slová, ktoré vyrieknete dospelým — aby brá-zdu, ktorú začínate vyorávať už dnes

prinášala úrodu a požehnanie. Aby ste vedeli sa odpútať od vecí, ktoré vás vzdalujú od Božej blízkosti — aby ste vedeli byť tu pre iných a tak odhaľovali stopy Božie vo svojom živote.

Pane, dnes prichádzam aj odproso-vať za ich nerozvážne pohľady, za vzdorovitosť a neposlušnosť, za nezrelé slová v náhlivosti vypovedané, za kruté slová vyrieknuté otcovi a mat-ke, za nevšímavosť a lahostajnosť, do ktorej sa obliekajú v dňoch všedných i svia-točných.

Ó, Pane, pomôž im vyjsť zo závejov pochybnosti a smútku, pomôž vyjsť zo zimnej metelice chladu a protirečení na chodník, ktorý vedie cez Golgotu ku triumfu Paschy — Vzkriesenia. Ó, Pane, daj im milosť, nech neberú na seba ošklivú tvár Judášovej zrady, nech neuzátvarajú kompromis Piláto-vej zbabelosti, nech nezahynú v Kaifá-šovej pyšnej namyslenosti. Ale daj im, ó, Pane, odvahu ísť v ústrety nábožnej žene Veronike, Šimonovi z Cyrény, aby aj oni, ako on, vracajúc sa z poľa, porozumeli reči kríža a pomáhali ho niesť blížnym.

Pane, tak, ako si sa prihovril Márii z Nazaretu, tak cítim, že prihováraš aj k nim. „Neboj sa, Mária, Jozef, Šte-fan, Anna . . . lebo aj vy ste našli milosť u Boha.“ Váš život má krásne poslanie prežívať svoju mladosť v Božej добрote. Veriť, že aj na vás sa splňa Božie prislúbenie, nebojte sa uveriť Božej jari vo vašom živote. Kiež by na ich ceste, Pane, horelo srdce Emauzských učeníkov, aby sa stali živými svedkami Tvojho vzkriesenia a tak niesli faklu viery pre budúce poko-lenie.

Pane, je ešte toľko nevyslovených prosieb a otázok, ktoré sa ani neodva-žujem vysloviť, veď len Ty najlepšie poznáš dušu osemnásťročných. Pomôž aj mne, aby som ich vedel chápať, aby moja láska sa prelínala spravodlivosťou, ktorá pramení v tajomstve Tvojho kríža.

Nakoniec Ťa prosím, Pane, naplň ich hľadajúce ruky gestami lásky, naplň srdce, zmietané túžbami, úžbou po pravých hodnotách, ich nepokojnú myseľ naplň svojim pokojom, aby vždy a všade šírili radosť a optimizmus slobodných dietok Božích.

Ďakujem Ti, Pane, že si ma vypo-čul. Daj nám všetkým milosť, aby tak, ako Ty v nás, aj my v Tebe každý deň nachádzali zaľúbenie.

o. Ján KARAS

Na Mariánsku horu lietadlom

Pozvanie otcov biskupov prešovskej, košickej, rožňavskej a spišskej diecézy na Mariánsku horu prijalo takmer 10 tisíc mladých kresťanov. Stretnutie sa začalo už o 8.30 h prípravným programom, bohoslužbou slova a prípravou na sv. spoveď. Keď sa okolo 12. h mládež naobedovala spôsobom agapé — delením sa zo spoločného, prišli medzi nich otcovia biskupi mons. A. Tkáč, mons. M. Chatur CSsR, mons. F. Tondra a mons. E. Kojnok. Takmer 2 hodiny odpovedali na otázkový maratón mladých. O 15. h sa začala sv. omša za účasti prítomných biskupov. Hlavným cele-brantom bol rožňavský biskup mons. E. Kojnok, ktorý mal aj homíliu adresovanú mladým ľuďom. Moje dojmy z celej tejto nádhernej púte a zaiste aj mnohých iných, pokazila udalosť, ktorú možno ťažko zara-diť medzi kultúrne. V čase, keď otec biskup E. Kojnok prinášal novozákonnú obeť, pri-letelo ktovie odkiaľ lietadlo, vypustiac na Mariánsku horu stovky letákov, nehľadiac na to, že hluk lietadla vyrušil mnohých prítomných zo sústredenej účasti na svätej omši. Pre mňa bol až šokujúci obsah týchto letákov, ku ktorým som sa náhodne dostal po skončení sv. omše. Pre informovanosť uvádzam plné znenie tohto letáku.

Milé ženy

V neuveriteľnom zhone a virvare dneš-ných dní, keď sa častokrát s'ružujete na

Milé ženy!

V neuveriteľnom zhone a virvare dneš-ných dní, keď sa častokrát s'ružujete na nedostatok pozornosti tých, ktorí sú Vám najbližší. Váš možno prekvapí kytica kvetov a pár úprimných slov. S údivom zistíme, že je Deň matiek. Mrzí nás, že takýto deň je len jeden. Veľmi dobre vieme, že prejavy úcty a vďaky si Vy, ženy-matky zaslúžite denne. Aj my, predstavitelia HZDS sa snažíme a budeme sa snažiť aby nezostalo len pri formalitách.

Deň matiek neznamená len kyticou kvetov.

*Dr. Vladimír Mečiar,
predseda HZDS*

nedostatok pozornosti tých, ktorí sú Vám najbližší, Váš možno prekvapí kytica kve-tov a pár úprimných slov! S údivom zistí-jeme, že je Deň matiek. Mrzí nás, že takýto deň je len jeden. Veľmi dobre vieme, že prejavy úcty a vďaky si Vy, ženy-matky zaslúžite denne. Aj my, predstavitelia HZDS, sa snažíme a budeme sa snažiť, aby nezostalo len pri formalitách Deň matiek neznamená len kyticou kvetov.

Dr. Vladimír Mečiar
predseda HZDS

Som teraz v pomykove. Nevieam, či tento „galantný obsah“ na tomto kúsku papiera môžem prisúdiť pánu Mečiarovi. Bojím sa totiž, aby som nebol obvinený z „útoku na jeho osobu“.

Naozaj, „Deň matiek neznamená len kyticou kvetov.“ Myslím si, že k prejavom úcty patrí aj jednoduché rešpektovanie blízkeho človeka a jeho ctenia. Tento pre-jav úcty k nim počas sv. omše bol však pri-najmenšom „svojský“ a s patričnou dávkou „pompéznosti“.

Myslím si, že dôležitý je vždy zmysel a pohnúťka, ktorý stojí za prejavom našej vďaky.

Aký účinok mala však vyvolať táto forma „gratulácie“?

Prosil by som pána Mečiara, aby sa vyja-dril k celej tejto poľutovaniahodnej udalosti.

Anton MESÁROS

Sláva Bohu, česť Márii, pokoj nám

K 100. výročiu založenia kongregácie Sestier služobníc nepoškvrnej Panny Márie (1892—1992)

Úprimná vd'aka našim dobrodincom

V Dejinnách kongregácie sestier služobníc od Atanázia Veľkého, OSBM, na str. 61, čítame: „Ešte v rokoch 1892—1893 boli dané základy pre budúci hospodársky stav nového zhromaždenia, ktoré, možno povedať, sa opierali o dva nosníky: biblický: ‚V pote tvojej tváre budeš jesť svoj chlieb‘, a ľudový: ‚Lud po nitke — biednemu košela.‘ A na tomto základe stojí kongregácia už 75 rokov. Stojí pevne, neohrozene. Na tom vyrástlo a rozvinulo sa ako najväčšie demokratické a všeludové rehoľné zhromaždenie. Na miesto mocných pánov prišiel na pomoc sám ľud, ktorý prenikol až do najširšej ľudovej základne. Na týchto základoch je zaistené hmotné vydržiavanie členiek zhromaždenia a rozvoj i existencia jeho apoštolských a charitatívnych podujatí vo všetkých štátoch, kde jestvuje a pôsobí . . .“

Tol'ko z citovanej knihy, ktorá bola napísaná pri 75. výročí založenia našej kongregácie. Realizovanie citovaných riadkov sú badateľné aj v dejinnách našej viceprovincie, ktoré si uvedomujeme aj pri 100. výročí založenia Kongregácie sestier služobníc nepoškvrnenej Panny Márie, ktoré si v tomto roku pripomínáme. O tom svedčí postavenie a udržiavanie sirotinca, kláštora v Michalovciach a Lutine.

Najväčším dobrodincom a mecenášom našej viceprovincie Svätého Ducha bol otec biskup Pavol Gojdič, OSBM. Bol otcom našej viceprovincie. A veríme, že tak, ako pomáhal a staral sa o nás za svojho života, že aj teraz nás žehná z večnosti, oroduje za nás, aby jeho podujatie splnilo svoj cieľ, pre ktorý ho zasadil v našej vlasti. My sa k nemu utiekame vo svojich potrebách a on nám dáva dôkazy našich modlitieb.

Ďalšími dobrodincomi sú otcovia baziliáni, otcovia redemptoristi, rodina Sotáková v Michalovciach, ktorá celý svoj majetok darovala sestram služobniciam, ďalej pani Anna Gidová z Topolian. Ona nám darovala 5 ha pozemku. Dnes je tento pozemok vo vlastníctve JRD. Ďalej bol to otec biskup ThDr. Vasil Hopko a terajší otec biskup Mons. Ján Hirka, ktorý je k nám blahosklonný, žehná nám a morálne nám pomáha. Ale sú to aj naši kňazi, veriaci, zvlášť rodičia našich sestier, ktorí našej viceprovincii dali svoje dcéry na službu Pánu Bohu.

Ale najviac námahy, úsilia, vynaložili samotné sestry služobnice prácou svojich rúk.

Tým všetkým z celého srdca ďakujeme za ich blahosklonnosť, za duchovnú a hmotnú pomoc. Nech Pán zapíše mená všetkých do knihy života a odmení ich nebeskou odmenou!

Tie, čo nás predišli

Prvou služobnicou nepoškvrnenej Panny Márie na území našej vlasti, ktorá odišla do večnosti, bola:

(19. pokračovanie)

Sestra MODESTA MÁRIA FEDORKOVÁ, nar. 6. augusta 1923 v Chmeľovej, okr. Bardejov. Zomrela ako novicka a zložila sluby v hodine smrti. Zosnula 19. októbra v Prešove a tam je aj pochovaná.

Ďalej nás predišli:

Sestra OLGA ANNA MAČOVÁ, nar. 24. júna 1922 vo Fulianke, okr. Prešov. Zomrela 18. februára 1943 v Prešove a tam je pochovaná.

Sestra IGNÁCIA EUDÓKIA ŠURMOVÁ, generálna ekonómka z Haliča. Prišla k nám po fronte. Zomrela v apríli 1946 v Prešove a tam je aj pochovaná.

Sestra LONGINA OLGA ABRAHÁMOVIČOVÁ. Zomrela 18. februára 1952 v Charitnom domove v Modrej pri Pezinku. Prišla z Haliča po prechode frontu.

Sestra CHRYZOSTOMA TEKLA KOZÁKOVÁ. Zomrela 30. júla 1953 v Uherskom Hradišti, kde pracovala v nemocnici. Prišla k nám po fronte z Haliča. Pochovaná je v Mařaticiach pri U. Hradišti.

Sestra JEREMIA MÁRIA PETRIKEVIČOVÁ. Zomrela 9. februára 1958 v Kolesoviciach. Prišla k nám tiež po fronte z Haliča.

Pochovaná je v Mařaticiach pri U. Hradišti vedľa sestry Chryzostomy.

Sestra FILARETA MÁRIA FEDINOVÁ, nar. 24. marca 1890 v Haliči. Zomrela v Domove dôchodcov v Kolesoviciach 23. januára 1974. Pochovaná je v Prešove 30. januára 1974.

Sestra MITROFANA JÚLIA MICHALEKÁ, nar. 7. novembra 1889 v Haliči. Zomrela 9. januára 1975 v Domove dôchodcov v Kolesoviciach. Pochovaná bola v Prešove 15. januára 1975 vedľa sestry Filarety.

Sestra KRESCENCIA OLGA HODOVANSKÁ, nar. 7. mája 1902 v Haliči. Zomrela v Charitnom domove v Sládečkoviach 6. novembra 1976. Tam je aj pochovaná s ďalšími sestrami na cintoríne.

☆☆☆

Tu končíme dejiny sestier služobníc, ktoré boli napísané od ich zrodu až po súčasnosť (po r. 1978). Sledovali sme ich život a prácu, rozvoj, ale aj ich vyhnanie z východného Slovenska, a potom putovanie po celej našej vlasti. Najmä ich osudy po roku 1950, ktorých osudy sú otrasnou cestou nevoľníkov z minulých storočí nekultúrnych krajinách. Celá ich vina spočívala v tom, že sa modlili a slúžili a na šírenie dobročinnosti získali nábožné ženy a dievčatá. Možno že ich nemlátili, stačilo podstúpiť trápenie nekonečnými výsluchmi, šikanovaním a určením pre namáhavú prácu na úpadkovom poľnohospodárskom podniku či fabrike v pohraničí. Sestry už dávno odpustili svojim trýzniteľom, ale nemali by sme aspoň my zabudnúť na tieto ešte žijúce svätice.

Preto sa treba k tomu vrátiť i pri 100. výročí založenia ich kongregácie, ktoré si v tomto roku pripomínajú nielen u nás, ale i po celom svete, kde pôsobia. Osobitne treba vyniesť na svetlo nielen minulosť, ale i súčasnosť, pretože nie všetko tu mohlo byť povedané a napísané. Zaslúžia si to!

(Zostavila sestra Veronika Zbihlejová, pre tlač upravil o. F. D.)

Kružok sv. Anny v Prešove, ktoré viedli sestry služobnice

O MODLITBE SRDCA — MODLITBE JEŽIŠOVEJ

V živote východných Cirkví — zvlášť byzantského obradu — existuje po stáročia osobitná modlitba — tzv. Modlitba srdca, Modlitba Ježišova. Tento druh modlitby, s ktorou vás teraz chceme zoznámiť, má svoje korene v tradícii gréckych Otcov raného stredoveku, akými boli sv. Maxim Vyznávač, sv. Simeon Nový Teológ a Diadoch z Fotiky, ba vlastne až v praxi pustovníkov — tzv. Otcov púšte — prvých kresťanských storočí. Pôvodná prax mníchov sa časom rozšírila aj mimo kláštorov, praktizovali ju mnohí jednoduchí ľudia i mimoriadne osobnosti, tí, ktorí túžili po duchovnom raste a po hlbšom zjednotení sa s Pánom. Táto modlitba spočíva v neustálom vzývaní mena Ježiš — odtiaľ aj jej názov — Modlitba Isusova, Modlitba Ježišova.

Jej odôvodnenie nachádzame v sv. Písme, v slovách Skutkov apoštolských: Každý, kto bude vzývať meno Pánovo, bude spasený (Sk 2, 21). Jeden z jej najhorlivejších šíriteľov bol Paisij Veličkovskij, ktorý na konci 18. storočia vydal tzv. Filokaliu, čiže zbierku cirkevných Otcov o tomto spôsobe modlitby. Čo je podľa neho jej cieľom a zmyslom? — Neustále nosiť vo svojom srdci najsladšieho Ježiša a byť zapálený láskou k nemu v ustavičnej spomienke jeho Mena.

Táto modlitba má svoj základ v typicky byzantskom liturgickom vyjadrení — Hospodi, pomiluj — Pane, zmiluj sa. Celá formula modlitby — tak ako sa ustálila v posledných storočiach — je: Pane, Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym — Hospodi, Isuse Christe, Syne Božij, pomiluj mja hrišnah. Táto modlitba v svojej počiatkovej fáze je modlitbou ústnou, na spôsob ruženca, avšak slúži predovšetkým k pozdvihnutiu a upriameniu nášho ducha na spojenie s Pánom. K tomu slúžia aj niektoré vonkajšie pomôcky — zjednotenie modlitby s rytmom nášho dychu, s tlkotom nášho srdca atď. Náš duch sa ich prostredníctvom uschopňuje k získaniu pokoja a rovnováhy. Tento stav duše sa po grécky nazýva Hesychia, odtiaľ pochádza aj názov teologického smeru, ktorý uprednostňoval tento spôsob modlitby — Hesykasmus.

Modlitba Ježišova sa niekedy nazýva aj modlitba srdca. Vo východnej duchovnosti je výraz „srdce“ jedným zo základných termínov. Srdce sa chápe samozrejme nie v zmysle biologickom, ani v zmysle prenesenom, ako výraz našej citovosti, ale označuje sa ním duchovný rozmer. Srdce je centrom ľudskej osoby, je miestom, kde sa spájajú korene duše a tela, je to životodárny prameň nášho bytia. Modlitba Ježišova takto pozostáva v zostúpení z úrovne čisto rozumovej, intelektuálnej, do nášho srdca, centra nášho JA. Tento duchovný rozmer je prepotrebny zvlášť v našej dobe, ktorá svojím životným rytmom a zameraním privádza skôr k duchovnej nestálosti, roztržitosti a k pocitu frustrácie. Jej slová sú vzaté zo slov evanjelia — bol to prosebný výkrik slepca sediaceho na kraji cesty do Jericha — Ježišu, Synu Dávidov,

zmiluj sa nado mnou. A Pán sa zastavil, dovolil slepcovi priblížiť sa k nemu a navrátil mu zrak. Navrátenie duchovného zraku, dar svetla, to je aj jeden z cieľov tejto modlitby. Svetlo zohráva dôležitú symbolickú úlohu aj v našej liturgii. Napr. pri tzv. malom vchode sa pred evanjeliárom nesie v procesii zažatá trojsvieca, pri slávnostnej sv. liturgii biskup udeľuje požehnanie s dvoj- a trojsviecou. Jeden z najstarších liturgických spevov, ktorý sa nachádza v našej večeri, je hymnus Svetlo tiché. To všetko sú konkrétne príklady, ktoré nás upozorňujú, že zmyslom liturgie a modlitby je dosiahnutie vnútorného svetla pre našu dušu.

Vytrvalým praktizovaním Modlitby srdca dosiahne človek vnútornú jednotu, jeho duch, srdce, duša i telo sa spájajú v harmóniu a človek opäť odкрýva v sebe obraz Boží. Pritom nie je tak dôležitý počet, koľkokrát sme opakovali túto modlitbu, dôležité je, aby pramenila zo srdca, aby z neho prýštila ako čerstvá voda z prameňa. K tomu sa síce zaiste vyžaduje pokojné,

vytrvalé sústredenie, na druhej strane je ale typické, že počiatkové ťažkosti sa praktizovaním stále umenšujú a modlitba tak naozaj preniká do srdca, stáva sa spontánnym životným prejavom.

K vnútornému spojeniu sa s Kristom nepotrebujeme žiadnych špeciálnych pomôcok a príručiek, nie sme pri tom ani viazaní na nejaké konkrétne miesto alebo čas. ON je v našom srdci, počuje náš hlas, prijíma nás, dáva nášmu bytiu harmóniu a vyrovnanosť. Jediné, čo potrebujeme, je naše srdce, srdce túžiace po jeho láske, vnímavé, pozorné a otvorené. Aby sa naše srdce stalo takým, využime aj Modlitbu Ježišovu, v našej východnej Cirkvi stáročiami overený prostriedok duchovnému rastu a zdokonaľovaniu.

Odložme bokom naše každodenné starosti, sústredme sa v našom vnútri a modlime sa: Pane, Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym — Hospodi, Isuse Christe, Syne Božij, pomiluj mja hrišnah.

o. Cyril VASIL, SJ

Hľa, všetko robím nové

(Dokončenie z 2. strany)

celého svätého písma od prvého výroku v knihe pôvodu — „Duch Boží sa vznášal nad vodami (Gen 1, 2) cez všetky aktivity Ducha Sv., ktorými účinkoval vo významných postavách dejín našej spásy — Mária, Jozef, Zachariáš, Alžbeta, Ján Krstiteľ a najmä centrálna postava — Ježiš, tak vidíme, že svet sa obnovoval, menil a formoval vždy pod vplyvom Ducha Sv. A tak je to aj v živote každého jednotlivca, keď každá prijatá sviatosť má svoj viditeľný znak, má svoju materiú, ale vždy so spolupôsobením oživujúceho a všetko obnovujúceho Ducha svätého.

Pri rozhovore Ježiša s Nikodémom odhaloval mu Pán Ježiš tajomstvo Ducha Sv. na príklade znovuzrodenia sa z vody a Ducha Sv. ako podmienky pre vstup do Božieho kráľovstva (por. Jn 3, 1-14). A Nikodém pri všetkej svojej vážnosti a múdrosti zbožného farižeja sa naivne pýtal, či môže starý človek znova vojsť do lona svojej matky, aby sa mohol znova narodiť? Duch Svätý svojím účinkovaním všetko robí nové. Aj naša miestna cirkev sa môže obnoviť len v Duchu Svätom. Ani my sa nemôžeme naivne nazdávať, že sa znova narodíme, ak sa budeme chcieť vrátiť do praxe náboženského

života spred 40 rokov, keď budeme zasievať napätie medzi sebou tým, že jedni budú ťahať farnosť do starého a iní do nového štýlu, keď budeme tvrdohlavo chcieť ešte aj Božie slovo v liturgii počúvať v nezrozumiteľnom jazyku, keď budeme lipnúť viac na sviatinách ako na sviatosťiach, viac na znameniach na slnku, ako na skutočnom zázraku na našich oltároch, keď namiesto svätého písma sa budeme zhaňať za výrokmi falošných prorokov, ktorí nám šteklija uši, keď sa budeme uchylovať k ľahšej ceste sviatočného masového triumfalizmu a pompéznosti, ako k pravdivému a poctivému životu našej osobnej viery v každodenných udalostiach našich všedných dní.

Ak budeme tvrdošijne zastávať tento kurz a zotrvať na tejto praxi nášho náboženského života, bez Ducha Svätého prestane byť náboženským, oživujúcim a obnovujúcim sa mohlo by sa nám ľahko stať, že nás stihne osud tých, ktorí museli na púšti vymrieť, aby sa do zasľúbenej zeme dostali iba tí, ktorí sa otvorili Duchu Sv., aby ich obnovil a urobil šťastnými a sloboďnými Božími deťmi.

Modlime sa spolu s Máriou — príd' Duchu Svätý a obnov nás!

o. RNDr. Jozef VOSKÁR

Svätý Otec Ján Pavol II. vo svojich príhovoroch k pútnikom na Svätopeterskom námestí pokračoval v duchovnej púti po amerických svätyniach.

V nedeľu 10. mája priblížil vatikánskym pútnikom San Salvador. V strede tejto krajiny, v prekrásnom parku, nazvanom Americké námestie, sa týči k nebu veľkolepý pamätník Krista, Spasiteľa sveta, postavený v roku 1942, k eucharistickému kongresu, ktorý sa tu konal. Kristova postava na pomníku stojí na veľkej zemeguli, odkiaľ žehná krajine i celému svetadielu. Svätý Otec nás vyzval k modlitbe za latinsko-americké miestne cirkvi, aby s radosťou a odhodlaním sa zapojili do apoštolátu novej evanjelizácie.

□ Deň 13. máj bol dňom významného výročia — uplynulo 75 rokov od prvého zjavenia vo Fatime. Zároveň uplynulo 11 rokov od atentátu na Svätého Otca. Tieto skutočnosti pripomenul Svätý Otec pútnikom z vyše 20 krajín v podobe modlitby, v ktorej sa s vďakou obrátil k Fatimskej Panne Márii.

V tom čase na fatimskom námestí bolo prítomných viac ako pol milióna veriacich.

Otec arcibiskup PhDr. Milostav Vlk, primas český, v piatok dňa 15. mája o 9.30 h poďakoval Bohu za svojich 60 rokov, v spoločnosti kňazov pri eucharistickej obeti v katedrále sv. Víta v Prahe. Otec arcibiskup namiesto výdajov na oslavy podporil Charitu v prospech miest v Európe, kde veľa ľudí trpí, hladuje a je bez prístrešia.

OTÁZKA PRE PREMIÉRA

Predseda vlády SR Ján Čarnogurský prišiel do Košíc, aby sa tu stretol s občanmi. Aj my sme boli prítom a položili sme mu za náš časopis jednu otázku: Pán premiér, ako hodnotíte súčasný proces naprávania krívd, ktoré boli gréckokatolíckej cirkvi v minulosti spôsobené?

Bolo to vyše dvesto objektov, na ktoré sa vzťahovalo zákonné opatrenie SNR, tuším 211 z roku 1990. Približne 150 objektov bolo vrátených. Toho času je predmetom súdneho konania asi päťdesiat. Myslím si, že tieto čísla hovoria jasnou rečou.

Vláda sa zo všetkých síl snaží dať túto záležitosť do poriadku. Trvalú pozornosť a úsilie smerujeme tak, aby k

Úmysel apoštolátu na mesiac jún 1992

1. Aby úcta k Božskému Srdcu otvorila ľudské srdcia k láske voči najnúdznejším.
 2. Aby Cirkev v Číne dosiahla väčšiu slobodu pre svoju činnosť a plnú jednotu s Petrovým nástupom.
 3. Aby nám láska k Božskému Srdcu, prameňu lásky a pokoja, dala silu milovať Boha nadovšetko a bližného ako seba samého.
- Srdce Ježišovo, osvecuj a posilňuj Svätého Otca v jeho pastierskej službe pre dobro Cirkvi a celého sveta.

Zúčastnili sa sv. omše, ktorú celebroval kardinál Angelo Soldano, spolu s ďalšími tromi kardinálmi (bol medzi nimi i Mons. J. Ch. Korec), s vyše štyridsiatimi biskupmi a štyristo kňazmi. Fatinské posolstvo je pre nás stále aktuálne. Prvým ovocím bolo pred rokom priame vysielanie Ruskej televízie z Fatimy a pád komunizmu. Avšak fatimské: Veriť, dúfať, milovať a modliť sa za tých, čo neveria, nedúfajú, nemilujú, nemodlia sa, je pre nás viac ako výzva.

□ Prednedávnom bola verejnosti prezentovaná nová pápežská ročenka na r. 1992, obsahujúca údaje ku koncu min. roka. Dozvedáme sa z nej, že na celom svete je 403 173 katolíckych kňazov, čo je oproti minulosti pokles o 0,1 %, na druhej strane však počet seminaristov 96 155 je za posledný rok vyšší o 2750, t. j. o 2,9 %. V roku 1991 Svätý Otec vymenoval 23 kardinálov a 109 biskupov. Počet kresťanov katolíkov je asi 864 miliónov, čo je 17,6 % z celkového počtu ľudí na našej planéte.

□ Svätíaci biskup Florian Kuntner, prezident rakúskej biskupskej komisie pre spravodlivosť a mier, označil bombardovanie pútnického miesta Medžugorje za „opovrzenia hodný čin“. Zdá sa, že týmto útokom malo byť zasiahnuté samotné katolícke náboženstvo.

□ Konferencia európskych cirkví (KEK) pripravuje svoje desiate valné zhromaždenie na tento rok do Prahy. Uskutoční sa v septembri a ústrednou témou bude „Boh spojuje v Kristovi nové stvorenie“. Okrem problémov vzájomného porozumenia medzi cirkvami sa KEK bude zaoberať aj novým pohľadom na situáciu cirkví za železnu oponu komunizmu.

□ V Mongolsku nemalo kresťanstvo nikdy možnosť sa rozvinúť. Obeťou komu-

nistického režimu bolo aj domáce budhistické náboženstvo — lamaizmus, ktorému minulý režim zrušil 2500 kláštorov. Hoci v krajine niet katolíkov, mongolská vláda v týchto dňoch nadviazala s Vatikánom diplomatické styky.

□ Vzácnu návštevu privítala Kongregácia otcov redemptoristov v Michalovciach dňa 10. 5. Bol ním generálny vikár Kongregácie redemptoristov — zástupca generálneho predstaveného Michal Krenz. Sprevádzal ho konzultant predstaveného Stanislav Wróbel. Vykonali pravidelnú vizitáciu a zoznámili sa s prebiehajúcou rekonštrukciou michalovského kláštora otcov redemptoristov. V chráme Svätého Ducha slúžil generálny vikár koncelebrovanú svätú liturgiu

Viera DONOVALOVÁ-KLENKOVÁ

K Duchu Svätému!

V plameňoch lásky očistí nám srdcia, nech zvučia ako pretavená spiež; nech sa každý k Bohu vracia, keď svojho ducha vyleješ!

Daruj nám vieru, čo aj mŕtvych kriesi, dôveru, čo nás uzdraví, lásku, čo konflikt pravdu vyrieši, má nesmrteľnosť pre dav!

Daruj nám múdrosť rozumu, dar rady, silu, čo slabé telo premáha, dar umenia a zbožnosť svätých, dar bázne božej v nástrahách!

Príď, Potešiteľ, Obhajca, Duch pravdy, ku kázaniu nás posilni! S ustráchanými zostaň navždy; veď iba Ty si Boh silný!

majetkoprávnemu usporiadaniu dochádzalo dohodou. A tak sa to aj deje.

Aj gréckokatolíckej cirkvi sa týka všeobecne priaznivá politika vlády voči cirkvám. Vláda si uvedomuje prínos cirkvi ku morálnej obrode spoločnosti. To platí všeobecne.

A špecificky — vláda toto všetko dosiahla pokojnými prostriedkami. To je záruka, že prípadné nepriateľské sily nemôžu využiť problém majetkoprávného usporiadania medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou — ako zámienku pre útoky proti cirkvám všeobecne a proti gréckokatolíckej cirkvi zvlášť.

Ďakujeme za odpoveď pán premiér.

Zhovárala sa Mária PEŠEKOVÁ

SPÁSA ĽUDSTVA prostredníctvom Cirkvi

Po prvýkrát v živote Gréckokatolíckej fakulty v Prešove sa jej pedagógovia zúčastnili sympózia, ktorého náplň mala charakter bádateľský v rovine historicko-teologickej reflexie nad vopred danou témou (ktorú sme v záhlaví uviedli). Ich príspevok má charakter tímovej práce, na ktorej sa zúčastnili Mgr. J. Krajňák, prodekan fakulty, Mgr. J. Tóth, vedúci katedry dogmaticko-morálnej a Dr. Jozef Voskár, archívár nášho biskupstva v Prešove.

V okamihu Inkarnácie sa celý stvorený svet dostal znova pod priame pôsobenie Božie. Po dokončení stvorenia, v siedmom dni stvoriteľského odpočinku, teda sviatku ustanoveného na počiatku — zaznelo to prvýkrát najsviatiočnejšie slovo: Buď svetlo! A bolo Svetlo. To prvé svetlo však stemelo prichinením človeka, preto v okamihu inkarnácie nám znova zažiarilo vo svojej plnosti Svetlo pravdy — Kristus Boh náš — ako to spievame v liturgickom hymne na sviatok Narodenia Pánovho a ktoré nám v plnej jeho dimenzii sprístupňuje sv. Ján apoštol, keď píše: „Bolo však aj pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na tento svet...“ (Jn 1, 9). Toto nové svetlo vychádza a pochádza od Vteleného Slova, ktoré bolo na počiatku u Boha a skrze neho povstalo všetko a bez neho nepovstalo vôbec nič, čo povstalo. Toto nové ožiarenie je zo Svetla, v ktorom bol život, a ten Život bol Svetlom ľudí... (Jn. 2/4). Božia oúverťou do stvorenia záľahou svetla, ktoré objalo celý stvorený svet, sa nevzťahujú iba na svet hmotný, ale aj na ducha, na život človeka. A predovšetkým naň. Veď práve človek stojí na vrchole stvorenia a bol tam postavený práve preto, aby za celé stvorenstvo dokázal zaspievať Bohu na slávu hymnus chvály a vďaky. Inkarnáciou sa vracia na našu planétu stratený raj, lebo sme boli stvorení pre Boha, na jeho oslavu a na našu spásu, teda pre naše šťastie, čo v teologickom pretlmočení znamená — večnú blaženosť.

Tento úvod by sme radi aplikovať na prax Kristovej Cirkvi, ktorá je sprostredkovateľkou svetla a spásy, a služobnou sviatosťou sveta. Táto Cirkev Kristova výslovnou oslavou Boha vo svojej liturgii a posväcovaním človeka vysluhovaním sviatostí vedie všetko a všetkých k naplneniu a spásy.

Už pri týchto úvodných konštatovaniach sa nám natisnúť otázky: Je viacero cirkví? Možno vôbec vystúpiť z Cirkvi? Odlúčiť sa od nej? Čo je to rozkol? Kto je v Cirkvi a kto je mimo nej? A vôbec — je spása i mimo Cirkvi?

Pismo jasne odpovedá na tieto kardinálne otázky. Boh v ňom hovorí človekovi na túto tému: „... prišlo Svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.“ Už nie iba ľudský faktor umocnený zjaveným slovom, ale samo SLOVO, druhá božská osoba zostupuje na zem a svoje spasiteľské a vykupiteľské dielo, svoju rybársku sieť — vrhá na celé ľudstvo, na každého človeka tejto planéty, aby ho ulovil. Nie len na tých, ktorých my vidíme, alebo o ktorých vieme, ale naozaj na všetkých a na všetko!

Kristus svojou osobnou božsko-ľudskou prítomnosťou zasahuje každé stvorenie a na spôsob svetla, ktoré zaháňa tmy, ako zvláštny druh zjavenia preniká všetkých. Tých, čo sú pri ňom,

aj tých, čo sú ďaleko od neho. Obrazne povedané — je to akási ohromný božský nukleárny výbuch, ktorý zasiahol celý svet. Aj tých, čo v neho neveria a ktorí sa mu vysmieávajú.

Tvrdíme tak, ako tomu veríme, že Kristus žije na Zemi v Cirkvi. V spoločenstve, ktoré bolo do neho krstom zaštepene a inkardinované. Vo filozofickom vyjadrení krst znamená ontologické božské zaštepene ratoesť na Krista, ktorý je koreňom i kmeňom. Krst je aj priamym prepojením koreňa a kmeňa na vetvy, ktoré sa listím zaoberajú a plody priniesú. Tieto vetvy, a je ich na strome dosť, zostanú na tomto strome aj keby vyschli. Kristus nevyčleňuje a neorezáva zo svojho mystického tela nikoho. Ani lotrov na kríži! Pre ich spurnosť a zatvrdilosť ich necháva iba vyschnúť a spráchnivieť. Taký je univerzálny projekt Boží, ten sa realizuje, naplňa. Krst je vstupom do prúdu miazgy Božej milosti. Kto je napojený na tento prúd cez korene a kmeň, ten skutočne a plne žije, tak ako to Kristus chcel (Jn 10/10). Kto sa uzatvára sám do seba ako slimák do svojej ulity, ten žije menej, alebo iba živorí. Kto miazgu neprijíma, hynie! Na tom istom strome! Tieto konštatovania nám ponúkajú už spomenutú otázku: Možno vôbec vystúpiť z pokrveného zväzku synovstva? Je možné z Cirkvi vystúpiť? Možno vetvám z kmeňa a koreňov organicky sa vyčleniť? Nechávame otvorenými tieto otázky, ale pripomíname, že zväzky božie vždy presahovali a presahujú zväzky ľudske a FILIATIO DEI je viac ako FILIATIO HOMINIS.

V ekleziológii hovoríme o dvoch dimenziách Cirkvi. O dimenzii časovej a viditeľnej (to je ľudský a spoločenský faktor — ako v každej inej societe), a o dimenzii nadčasovej, večnej a neviditeľnej. To je to prúdenie a žiarenie, čo preniká a presahuje steny viditeľného spoločenského útvaru Cirkvi a zasahuje ním „... každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.“ Každý je osvietený a zasiahnutý týmto svetlom a tak vykupiteľské dielo Ježiša Krista sa netýka iba ľudí vo viditeľnom spoločenstve Cirkvi. Týka sa všetkých, lebo Ježiš prišiel a je tu pre všetkých — i bude stále pre všetkých! A preto sentenciou Extra Ecclesiam nulla salus —

nechápeme výlučne a iba v dimenziách Cirkvi ako viditeľnej a subjektívnej označenej spoločnosti. A rovnako nemôžeme aplikovať iba na ňu vyhlásenie sv. Cypriana: Habere non potest Deum Patrem, qui non habet Ecclesiam matrem (De catholicae Ecclesiae unitate 6 — RJ 557). (Rouet de Journal: Enchiridion patristicum, Herder 1937).

Pôsobenie sily vykupiteľského diela Ježiša Krista prostredníctvom Cirkvi a v Cirkvi zasahuje i ľudí, ktorí ešte neprijali krst vody a Ducha, čiže ich prítomnosť na vykupiteľskom strome života Ježiša Krista nebola ešte zasiahnutá takou silou, aby ich spomínaná miazga z koreňov prúdiaca cez kmeň — zaplavila. Obrazne povedané, aby v ich dušiach nastala jar milosti krstu a následne života z viery!

Svätý Pavol túto pravdu pripomína svojmu žiakovi Timotejovi. „Jeden je totiž Boh, jeden je aj Sprostredkovateľ medzi Bohom a ľuďmi, človek Kristus Ježiš.“ (1. Tim. 2/5) To isté zdôrazňujú aj Skutky apoštolov: „A v nikom inom niet spásy, lebo niet ani iného mena, daného ľuďom, v ktorom máme byť spasení.“ (Sk. 4/12) A tu je odpoveď na ďalšiu otázku z tejto série, či je možné zostávať v rozpore alebo v rozluky s touto božskou aktivitou a stať sa tak centrifugálnou silou v dejinách spásy? Je možné ostávať na partikularistických a cirkvičkárskejších postojoch, motivovaných ľudskými ohľadmi, nech už sú kdekoľvek? Odvažujeme sa povedať celkom jednoznačne: Rozhodne nie! Či už je to niekoho vzhľad alebo nevzhľad!

Dôkazom spasnej aktivity Božej zameranej na celý svet, na všetkých a na všetko — je aj súčasný náš svet, ktorý o sebe tvrdí, že je mimo Cirkvi a mimo Krista. Všetok starý i nový paganizmus je kontaminovaný vplyvom myšlienok a činov Evanjelia — radostného posolstva Kristovho svetlu! Či chce, alebo nechce, — je zasiahnutý a nemá úniku. Aj kresťanské cirkevné spoločenstvá v našich dňoch akoby zastali na samoučelnej kruhovej centrifugálnej ceste a dostávajú sa do polohy „STOJ“, v ktorej sa hromadia a mobilizujú sily na správny spásny — centripetálny beh a smer k jednote vonkajšej i vnútornej. Je to ten správny miazgový pohyb na tom istom strome života. Všetka námaha vynakladaná na zjednocovacie úsilie a plány sú iba dôkazom toho, že odchody a rozluky sú práve tými prvkami v spoločenstve Ježiša Krista, ktoré klasifikujeme ako čisto ľudské, a že práve ich samoučelné, na seba a nie na Boha zamerané krúženie, je krúžením veterných mlynov naprázdno!

(Pokračovanie)

Duch Svätý vanie, kam chce . . .

V Šarišských Bohdanovciach sa konala ekumenická pobožnosť dňa 10. mája 1992. Slávnosť sa konala v kostole evanjelickej a. v. cirkvi za účasti evanjelických a katolíckych veriacich. Pri slávnosti účinkoval zbor Žehňa pod vedením dp. farára Jána Velebira, veriaci rím. kat. farnosti Brestov pod vedením duchovného otca Juraja Valuša a veriaci gr. kat. farnosti Varhaňovce a Drienov pod vedením duch. otca Františka Fedora. Bolo to prvé ekumenické stretnutie v histórii týchto miestnych cirkví a jeho cieľom bolo spoločne oslavovať Boha modlitbou, spevom a hovorovým slovom. Takmer dvojhodinový program pripravili mladí evanjelici zo Žehne, evanjelickej ženy zo Šar. Bohdanovca a rímskokatolíckia mládež zo Šar. Bohdanovca a Brestova. Symbolické pre túto pobožnosť bolo, že sa konala v nedel' u Dobrého pastiera (rím. kat. obrad), ktorému je zasvätený aj kostol, v ktorom sa pobožnosť konala.

Pán Ježiš je pastierom nás všetkých, On je brána do ovčince. Kto vojde cez mňa, bude spasený. V našom živote nech prevládá láska a vzájomné porozumenie a viera v živého Boha povedal v príhovore o. Valuša.

Duch. o. Fedor sa zamýšľal nad Kristovým posolstvom. Úlohou všetkých kresťanov je prijímať radostné posolstvo a žiť evanjelium. Uskutočňovať pravdu v láske. Záverom pobožnosti sa prihovoril dp. Velebír. Zhodnotil stretnutie, ktoré bolo hlbokým duchovným zážitkom. Začiatok žalmu 63 — Túžba duše po Bohu — bol mu námetom na zamyslenie. Z milosti Božej sme kresťania, a treba prosiť, aby milosť Božia vždy pôsobila v nás a Jeho pokoj, aby bol vždy medzi nami a s nami. Ekumenickú slávnosť veriaci ukončili spoločnou modlitbou Otče náš . . . Všetci sa rozchádzali s ochotou aj naďalej sa spoznávať a uskutočňovať pravdu v láske Ježiša Krista.

ZO ŽIVOTA EPARCHIE

Výročie vysviacky

biskupa ThDr. Bazila Hopku

Dňa 11. mája sme si pripomenuli 45. výročie biskupskej vysviacky dnes už nebohého ThDr. Bazila Hopku, titl. biskupa midilského a pomocného svätia-cého biskupa prešovskej gréckokatolíckej eparchie. Jeho telesné pozostatky odpočívajú už takmer 16 rokov v krypte prešovskej katedrály sv. Jána Krstiteľa. Biskupské svätenie prijal z rúk biskupa Pavla P. Gojdiča. V jeho biskupskom erbe boli Spasiteľove slová: „Da vsi jedino budut“, ktoré napíňal príkladom jednoty svojho kňazského života a lásky ku Kristovi a katolíckej cirkvi ako aj príkladom jednoty zväzku biskupa s kňazmi a svojimi veriacimi. S veľkým odhodlaním a trpezlivosťou znášal najťažšie obdobie svojho života — dlhoročnú internáciu v niekoľkých väznicach, výsluchy a ponížovania s následkami ťažkého a trvalého podmlomenia zdravia. Ostal však verný svojej gréckokatolíckej cirkvi, svojim veriacim a sv. Otcovi. Zvlášť miloval svoj východný obrad a jeho majestátne liturgické spevy a piesne a ako profesor teológie vstpevoval svojim žiakom lásku a úctu k cyrilometodskému odkazu a jeho tradícii. So svojimi veriacimi bol v neustálom kontakte a to nielen na Slovensku ale aj na Morave a v Čechách, kde často cestoval. Zaujímaj sa o ich problémy a snažil sa im pomáhať. V pamäti veriacich ostane navždy pamiatka na tohoto arcipastiera, oddaného veľkňaza, človeka modlitby a pracovitosti.

Dr. Peter KRAJŇÁK

DEŇ MATIEK

Kresťanskokatolícke spoločenstvo prešovskej farnosti sa dňa 17. mája zišlo v Kultúrnom stredisku Opál na jednom z najväčších prešovských sídlisk — v Sekčove. Už od 16. h sa začali schádzať veriaci z celej gréckokatolíckej prešovskej farnosti. Ešte pár inštrukcií deťom pred vystúpením, akustické nastavenie mikrofónov a slávnosť sa mohla o 17. h začať. Nad pódium dve veľké červené srdcia, kytica kvetov a na pekne ladenej dekorácii nápis Matka Ty nás poznáš, dieťky svoje chraň — hovorilo samo za seba. Téma bola daná: Deň matiek. Po dlhých rokoch tak trochu netradične tento sviatok si pripravila aj prešovská farnosť. Ťažko je opísať atmosféru, ktorá vládla ináč v telocvični, Šrobárska ZŠ. Scény, básničky a piesne boli neraz tak dojímavé, že sa priznám, moje oči, napriek potláčaniu citov, boli vlhké. Lásky a jednoduchosti s akou tieto deti ďakovali P. Márii a svojim mamkám za život, za všetko čo nám dávajú, boli tak nádherné a úprimné, že by zviazok obmäčkili aj to najtrvdšie srdce. Spolu s rodičmi detí sa slávnosti zúčastnili aj správa farnosti pom. biskup o. Milan Chatur CSsR, a

o dekan C. Jančišin, o. kaplán P. Nižník, ktorí odmeňovali malých recitátorov, hercov a spevákov srdečným potleskom. Po prestávke v II. časti programu mali možnosť ukázať šikovnosť svojich rúk a umu aj rodičia detí v súťažiach. Keď sme sa večer po 20. h rozchádzali, najmä tí, ktorí mali na starosti výzdobu, či inú formou pripravovali tento program (sestry Nepoškvrenej P. Márie, ale aj mládežníci zo zboru) odchádzali síce unavení, ale s pocitom dobrej služby, niečo krásneho naplňajúceho pokojom. Vyslovujem želanie, aby takýchto podujatí v našich farnostiach bolo čo najviac. Veď sú to príležitosti, na ktorých sa ľudia akosi viac spoznávajú, nachádzajú cestu k sebe, pomáhajú farnosť stmelovať a zjednocovať a o to vlastne ide, aby medzi nami vládol duch J. Krista, aby sme boli jedno ako je on jedno so svojim Otcom i Duchom Svätým a Matkou Božou P. Máriou. V druhú májovú nedeľu, tak ako v mnohých iných farnostiach aj vo farnosti Košice bolo stretnutie matiek s deťmi za prítomnosti katechétov v gréckokatolíckom chráme. Deti spievali, recitovali a predvádzali všetko, čo sa naučili. Ich kresby a výtvarné práce z hodín náboženstva boli vystavené v priestoroch starej fary. Deťom a ich rodičom premietli rozprávku Madonin huslista.

A. MESÁROŠ

Svätá liturgia na Dukle

Vysoký drevený kríž nad cintorínom padlých sa týči na historickej Dukle, aby nám pripomínal tragédiu a utrpenie tisícov obetí na tomto jednom z najstrašnejších bojísk 2. svetovej vojny. Neďaleko stojaci kamenný monument zasadený do venca čarokrásnej prírody je dominantou scenérie dôverne známeho obrazu duklianskeho bojiska. Dukla — miesto, kde s pietou v tichom zamyslení postojí domáci návštevník aj cudzinec. Hroby stoviek, ba tisícov tých, ktorí verili v návrat domov a nechceli zomrieť.

Keď si pripomíname výročie 8. mája 1945 je to v prvom rade spomienka na tých, ktorí v 2. svetovej vojne padli. Len na duklianskom bojisku to bolo vyše 20 tisíc vojakov. Na priestranstve neďaleko ústredného pamätníka sa aj tohto roku zhromaždili veriaci, aby si účasťou na sv. liturgii s

panachýdou pripomenuli 47. výročie ukončenia 2. svetovej vojny. Neodradila ich ani nepriazeň počasia, ktoré akoby symbolicky chcelo umocniť pochmúrnosť chvíle spomienok na tých, ktorí sa nedožili dnešných dní. Spomienkové zhromaždenie sa začalo ešte skôr položením vencov k pamätníku hrdinov na národnom cintoríne padlých čs. bojovníkov a pri pamätníku Sovietskej armády vo Svidníku zástupcami armády, štátnych orgánov a spoločenských organizácií. Sv. liturgiu, ktorá potom nasledovala, celebroval o. Milan Chatur CSsR pomocný biskup prešovskej eparchie spoločne s o. dekanom Andrejom Dujčákom a o. Vladimírom Tomkom, biskupským ceremonialom. Ako povedal otec biskup v príležitostnej homílii, nesmieme zabúdať na tých, ktorí na týchto miestach položili svoje životy, aby iní mohli žiť. Stali sa obeťami filozofie „übermenschov“,

ktorá ako veľa iných filozofií splodila nenávisť a túžbu po moci. V podmienkach násilia sa vytráca zo srdca ľudí láska, vzájomná úcta, prestávajú sa rešpektovať nielen svetské, ale aj Božie zákony. Poukázal na súčasné ohniská napätia a vojnových konfliktov ako sú Juhoslávia, Karabach, Blízky východ a ďalšie miesta ľudského utrpenia a bolesti. Zároveň zdôraznil, že náš národ nikdy nesmie zabudnúť na tých, ktorí vo vojne položili svoje životy. Počas sv. liturgie spieval prešovský staroslovenský zbor pôsobiaci pri katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa. Na sv. liturgii boli prítomní nielen veriaci podduklianskej oblasti, ale aj zo vzdialenejších miest východného Slovenska a z Poľska. Veľkolepý veľkonočný tropár Christos voskres v podaní zboru na záver panachýdy sa majestátne vzniesol nad týmto pietnym zhromaždením ako chorál oslávenia víťazstva večného života nad smrťou, ktoré je prísľubom a nádejou aj pre padlých duklianskych vojakov a všetky obeť vojny.

Dr. Peter KRAJŇÁK

VYBRALI SME . . . O AKCII „P“ — PRAVOSLAVIZÁCIÍ

V Slovenskej nedeli č. 107 zo dňa 7. mája t. r. v článku Muž, ktorý miloval moc . . . Jozef Šujan píše:

Po nástupe komunizmu u nás bol Husák jedným z hlavných organizátorov akcie „P“ — násilnej likvidácie gréckokatolíckej Cirkvi v Československu. Išlo o pravoslavizáciu gréckokatolíckej Cirkvi pod vedením ruského pravoslávia v rámci imperiálnej politiky J. V. Stalina.

Celkový plán stratégie postupu v línii KSS navrhol a vypracoval G. Husák. Predpokladal akciu uskutočniť za 2—3 mesiace. ÚV KSČ však rozhodol likvidáciu urobiť okamžite, vrátane likvidácie kláštorov. Celú agendu od Husáka potom prevzal jeho kolega Laco Holdoš. Ako sa neskôr ukázalo, Ladislava Holdoša poslali na ÚV KSS zámerne, aby ako skúsený internacionalista (účastník bojov v španielskej revolúcii) v povojnových rokoch paralyzoval vplyv Husáka a Novovmeského vo vedení KSS. Neskôr ho použili ako korunného svedka v procese proti tzv. „buržoáznym nacionalistom“.

A potom prichádza pre Husáka to najhoršie obdobie. Musel trpieť za to, ako to povedal známy ortodoxný stalinista Václav Kopecký: „ . . . že nedokázal včas vymeniť nacionálnu zástavu odboja za zástavu internacionálnu“.

Aj hlasovanie o navrátení majetku cirkvám jasne delí ľavicu od pravice

Keď bol pred časom prijímaný reštitučný zákon vo Federálnom zhromaždení, otázka navrátenia majetku cirkvám sa odložila na neskôr. Dôvodom bola snaha nekomplikovať situáciu pri prijímaní reštitučného zákona. Vyústili k tomu aj politické rozhovory — aby sa problém majetku Cirkvi riešil osobitným zákonom. Stalo sa. Týmto zákonom sa zaoberali poslanci Federálneho zhromaždenia tento týždeň v

práve na ich kresťanskú strunku, by mohla zaujímať informácia, že nielen v Snemovni národov, ale ani v Snemovni ľudu nikto z HZDS nehlasoval za prijatie zákona. Alibisticky nehlasovali ani proti. Osmi sa hlasovania zdržali a desiat z tohto hnutia neboli pri hlasovaní prítomní. Medzi tými neprítomnými bol Milan Čič, Milan Kňažko, Michal Kováč, Vladimír Mečiar, Július Minka, Anton Ondrejko, Viliam Soboňa, Jozef Veverka, Vlastimil Vicen a Roman Zelenay. Aký názor má na toto hlasovanie vlastných poslancov kresťanská sekcia HZDS? Jej čelný predstaviteľ Abel Král je dokonca lídrom HZDS v Stredoslovenskom kraji v nadchádzajúcich voľbách.

Aj v českej časti Snemovne národov, ale aj v Snemovni ľudu rozloženie hlasovania politických strán veľmi jasne ukazuje, kto na ktorej strane stojí. Poslanci KSČM boli jasne proti zákonu, sociálno-demokraticky orientovaní poslanci tiež proti, zástupcovia OH sa radšej zdržali hlasovania (tieto hlasy sú v konečnom sumáre vždy podporou protipostoja).

Za zákon sa postavili poslanci Kresťanskodemokratickej únie, Kresťanskodemokratickej strany, Občianskej demokratickej aliancie a Občianskej demokratickej strany. Aj toto hlasovanie o návrhu zákona, ktorým by sa navrátili aj cirkevné majetky do pôvodného stavu, jasne robí deliacu čiaru medzi jednotlivými politickými subjektami a dáva nám voličom najavo, kto stojí vpravo a kto vľavo aj bez toho, aby sa k tomu tieto strany verejne hlásili.

Marta RÚŽIČKOVÁ,
prevzaté zo Slovenského denníka

KTO KDE STOJÍ

stredú. Snemovňa národov, v ktorej hlasujú oddelene slovenskí a českí poslanci, zákon neschválila. Potrebný počet hlasov 38 v každej časti snemovne sa nenašiel ani v jednej z nich. Aký bude ďalší spôsob prerokovania tohto návrhu zákona, ktorým by sa na správnu mieru mal dať stav cirkevného majetku, o tom rozhodnú predsedníctva snemovni FZ a pravdepodobne aj bude musieť dôjsť k určitému dohodovaciemu konaniu.

Pozrime sa však na to, ako sa hlasovalo. K potrebnému počtu hlasov v českej časti Snemovne národov chýbalo desať, v slovenskej časti osem poslancových hlasov. Zo slovenských strán a hnutí zastúpených vo FZ v SN podporili jednomyselne tento zákon KDĽ a SKDH. Štyria poslanci ODÚ sa zdržali hlasovania, ostatní prítomní z tejto strany hlasovali za. Zo SDĽ zastúpenej v tejto snemovni sa jeden poslanec zdržal hlasovania a ostatní sa vyjadrili proti zákonu. Štyria poslanci SNS podporili zákon, ale ďalší štyria z tejto strany neboli počas hlasovania prítomní v sále.

Istú skupinu voličov založených kresťanský, ktorých oslovujeme HZDS, udierajú

**SLOVO
 DO KAŽDEJ
 RODINY**

Nespokojnosť s výberom filmov

Tak ako väčšina ľudí z času na čas si rád pozriem nejaký dobrý film. Ak spomínam dobrý, tak mám na mysli film, ktorý vie človeku niečo povedať. Niekedy sa pristavím pri kultúrnom mesačníku našich kín a často prejdú aj mesiace, kým v zozname pripravovaných najdnešných titulov, ktorý ma osloví. Už v katolíckych novinách niekoľko čitateľiek vyslovilo nespokojnosť s tým, čo nám dnešné kiná ponúkajú. Naše kiná sú presýtené hrubosťou, nemravnosťou, zlobou. Najčastejšími predstaviteľmi sú filmy ukazujúce zápornú stránku života. Ale film, to nie je len zábava, film, a hlavne dobrý film, má vychovávať. Po jeho zhladnutí by mal zanechať v člo-

veku niečo pozitívne. Naše kiná navštevuje predovšetkým mládež. Ponúknime jej filmy hodnotné. Nepodceňujme mladých ľudí ani skutočnosť potreby filmov, ktoré pestujú v nás citenie k dobru, spravodlivosti, láske a zmieri medzi ľuďmi. Zaiste, že aj z komerčného hľadiska, by mali naše kiná väčší úspech, keby uvádzali filmy s náboženskou tematikou. Myslím si, že najúspešnejším filmom minulého roka bol film Ježiš. Kiná boli vypredané a okrem plánovaných predstavení sa museli pridať ďalšie navyše.

Existuje predsa toľko krásnych kresťanských filmov, ktoré nakrútili naši

kresťanskí bratia v cudzine, a ktoré by isto zaujali našich divákov. Napríklad: Quo vadis, Beh Hur, a z novších: Dýka a kríž (sfilmované skutočné zážitky veriaceho pracovníka medzi narkomanmi a mládežou amerického podsveťtia), Johni — život známej kresťanky Johni, pripútanej viac ako 20 rokov na invalidné kreslo, ďalej Útočisko — život známej misionárky, bývalej väzenkyne z Rawensbrücku Corri ten Boom.

Filmy, čo sa premietajú v našich kinách, ničím neobohatia vnútorný život človeka. Veríme, že filmy, ktoré sme spomenuli, budú mať na našich plátnach úspech, tiež kvôli tomu, lebo predstavujú čosi, čo tu 40 rokov nebolo a po čom ľudia v skrytosti srdca túžia.

Podľa Katolíckych novín. A. M.

Pomoc núdzným

Slovenská katolícka charita

Slovenská katolícka charita — sociálno-charitatívna organizácia, ktorej „činnosť je služba blížnemu v núdzi, postavená na láske Kristovej, bez ohľadu na vyznanie, príslušnosť k rase a národnosti.“ Dnes pozostáva z centra so sídlom v Bratislave a siedmich diecéznych charít, ktoré sú zriadené pri biskupstvách. Jedným z miest, v ktorom má od septembra minulého roku svoje sídlo diecézne pracovisko Slovenskej katolíckej charity je aj Prešov.

Prvým predpokladom vytvorenia diecézneho pracoviska bolo menovanie zodpovedného pracovníka. Ten dostal pre svoj skromný „úrad“ prístrešie od gréckokatolíckeho farského úradu v Prešove. Hodený do neznámych a záludných vôd súčasnej sociálnej situácie, no s vierou vo vedenie neomylnou rukou Božej milosti, začal neúnavne pracovať.

V tom čase našlo prístrešie neďaleko Prešova 120 detí z Chorvátska vo veku od 3—17 rokov. Rodičia týchto detí sa takýmto spôsobom snažili aspoň na krátko uchrániť svoje ratolesti od úderov krutej vojny v ich krajine. Deti prišli v dvoch asi 60-členných skupinách, pričom prvá z nich bola ubytovaná v hoteli Javorná na Drienici a druhá v detskom tábore v Lúčkach. Štátom pridelené prostriedky pokrývali náklady na ubytovanie a stravu detí. Čo však nahradí materinskú lásku kdesi ďaleko od domova? Peniaze určite nie. Preto bolo potrebné nájsť ochotné opatrovateľky s veľkým a otvoreným srdcom, pripravené starať sa o deti dňom aj nocou a teplom svojej úprimnej lásky im pomôcť aspoň na chvíľu zabudnúť na hrôzy vojny. Toto bol priestor pre aktivitu Charity. S pomocou dobrovoľníkov sa podarilo nájsť z radov nezamestnaných žien a dievčat skupinu obetavých pomocníčok, ktoré síce boli za svoju prácu odmeňované štátom, no mzda nebola ich hlavným motivačným faktorom. Láska k deťom, ochota obetovať sa a pocit spoluzodpovednosti za poslanie nás kresťanov šíriť Kristovu lásku — to bolo hlavným hnacím motorom pre prácu týchto opatrovateľiek. Postupne sa zvyšoval počet dobrovoľníkov snažiacich sa pomôcť podľa svojich schopností a možností. Materiálnu pomoc poskytl napr. tiež Kresťanskodemokratická mládež Slovenska, Cirkev bratská a Cirkev adventistov siedmeho dňa, ale aj Združenie kresťanských žien. Vďaka spolupráci ochotných ľudí sa podarilo pripravovať pre deti program na voľné chvíle, napr. návštevy divadla, planetária alebo výlety do okolia. Pri realizácii týchto akcií pomohla v rámci svojich možností aj Slovenská katolícka charita. Na nákup potrebného ošatenia prispelo aj diecézne pracovisko. Ovocie na spestrenie hotelovej stravy zabezpečilo diecézne pracovisko Charity vďaka pomoci z ústredia a darom od rôznych darcov.

Pretože sa deti z Chorvátska dostávali postupne čím ďalej, tým viac do centra

záujmu rôznych inštitúcií a podnikov, ktoré niekedy úprimne, inokedy skôr z reklamných dôvodov prejavovali svoj záujem, diecézne pracovisko presunulo ťažisko svojej práce na deti z detských domovov. Prišiel totiž čas Mikulášskej nádielky.

Počas krátkej doby sa podarilo získať dary od rôznych podnikov a podnikateľov a tiež zorganizovať a pripraviť návštevy v detskom domove v Prešove.

Onedlho však klopali na dvere Vianoce. Podnetom pre ďalšiu akciu diecéznej Charity bol rozhovor so sociálnou kurátorkou p. Matiašovou a oboznámenie sa so situáciou detí v rodinách zápasiacich s ekonomickými a sociálnymi problémami. Pre deti z týchto rodín pripravila diecézna Charita s pomocou dobrovoľných pomocníkov skromné balíčky pod Vianočný stromček. Je síce pravda, že takáto forma pomoci problém nevyrieši, no riešiť takýto rozsiahly problém ani nie je v silách diecézneho pracoviska.

Po Novom roku pribudli k jednému štátnemu pracovníkovi diecéznej Charity ďalší dvaja. Vzhľadom na kritickú situáciu, ktorá vznikla v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu po jeho rozpade začala Charita s organizovaním humannej zbierky určenej na pomoc Ukrajine. Po všetkých farnostiach a dekanátoch sa rozposlali výzvy s prosbou o pomoc. Provizórny sklad na sústreďovanie zbierok z územia celej diecézy bol zriadený na rezidencii biskupského úradu v Prešove a v CO kryte, ktorý poskytol pre potreby Charity Okresný štáb civilnej obrany. Po mesiaci sa začali zbierky z farností a dekanátov zväzovať do Prešova. Tu sa postupne triedili a pripravovali na expedíciu. Štatstvo sa rozdelilo do troch skupín — najväčšia bola expedovaná na Ukrajinu, malé množstvo sa rozdelilo medzi núdznych z nášho okolia a posledná časť bola rozdaná medzi najbiednejších. Štatstvo nevyhovujúce z hygienických dôvodov bolo likvidované. Potraviny sa takmer všetky expedovali na Ukrajinu, až na malú časť, ktorá sa rozdelila medzi našich núdznych.

Finančné dary sa použili na nákup odoslaných potravín a na úhradu nákladov spojených s dopravou.

Dary zo zbierok boli na Ukrajinu odovzdané biskupstvu v Užhorode, odkiaľ sa ďalej expedovali medzi núdznych. Zbierky v súčasnosti ešte prebiehajú. Ak by sa podarilo získať vhodné priestory, diecézne pracovisko Charity by zriadilo výdajňu štatstva a potravín.

Opísané aktivity diecéznej Charity zdajú sa byť na prvý pohľad možno trochu nekonštruktívne, bez akejsi nosnej idey, či jasnej koncepcie. Toto zdanie je do istej miery opodstatnené, no je tiež potrebné si uvedomiť, že diecézna Charita pomáhala doteraz doslova v urgentných situáciách, v ktorých bolo nutné okamžite konať, pričom času nebolo nikdy nazvyš. Ďalším nezanedbateľným faktorom sú aj podmienky pre každodennú prácu. Až do marca tohto roku diecézne pracovisko nemalo k dispozícii ani vlastnú miestnosť, telefónnu linku alebo písací stroj. O spoločné pracovné priestory sa s ňou v jednej kancelárii delil gréckokatolícky farský úrad. K zmene došlo až v priebehu marca, kedy bola biskupstvom pre potreby Charity vyčlenená jedna miestnosť. Účinnými pomocníkmi pri zbierkach, ale aj pri každodennej práci boli ďalší štyria spolupracovníci Charity zamestnaní v rámci verejnoprospešných prác.

Samostatnú kapitolu tvorí každodenná práca diecézneho pracoviska. Tým, že sa Charita v Prešove dostáva stále viac do povedomia ľudí, počet núdznych, ktorí každý deň prichádzajú s prosbou o pomoc vzrastá. Z 90-tich percent ide o bezdomovcov, ktorí sa po výkone trestu nemajú kam vrátiť. Sú to ľudia bez prístrešia, bez rodiny, bez finančných prostriedkov a častokrát aj bez dokladov o totožnosti. Tu zakaždým treba zvažovať, čo môže takýmto ľuďom poskytnúť diecézna Charita. Problém bezdomovcov je tak rozsiahly a náročný, že ho sama svojimi silami vyriešiť nemôže. Na prvom mieste je vždy štát, ktorý by sa mal v rámci sociálnej starostlivosti o takýchto ľudí postarať. Charita svojou činnosťou môže starostlivosť štátu len dopĺňať všade tam, kde je táto pomoc neúčinná alebo kde jednoducho nestačí. Jej úlohou je tiež senzibilizovať verejnosť a upozorňovať na problémy hlavne na úradoch, v ktorých kompetencii je starať sa o ich riešenie. Za súčasných podmienok môže diecézna Charita poskytovať služby privítania, pomoci pri vybavovaní potrebných dokladov a krátkodobej potravinovej pomoci. Tú môže poskytnúť buď vo forme potravín zo zbierok alebo formou lístka slúžiacieho na nákup potrebného množstva potravín v súkromnej predajni, s majiteľom ktorej uzavrela dohodu o poskytovaní takejto služby.

Pracovníci diecéznej Charity sa však častokrát stretávajú aj s neporozumením zo strany núdznych, ktorí nechápu, že v prípade Charity nejde o štátnu organizáciu, ktorá je povinná vyriešiť ich problémy a má teda na tento účel aj pridelené finančné prostriedky. Dožadujú sa toho, čo jednoducho nie je v silách diecézneho pracoviska. Mnohí sa jeho ochotu snažia tiež zneužiť a žiadajú pomoc aj vtedy, keď ich situácia nie je kritická.

Každý z nás môže svojím spôsobom pomáhať blížnym vo svojom okolí. Darom, pozornosťou, konkrétnym skutkom alebo len prostým vypočutím problémov. Tým môže pomôcť opäť získať stratenú dôveru v seba, v ostatných ľudí, v Boha. Z nej sa dá ďalej čerpať nielen pre svoj vlastný život, no možno ňou ďalej obdarovať všetkých, ktorí ju stratili a márne sa ju pokúšajú sami nájsť.

Za Charitu Daniel HURTUK

Spolok sv. Cyrila a Metoda

NAŠI JUBILANTI

V júni t. r. sa okrúhleho výročia dožívajú títo naši členovia:
60 ROKOV — **Veronika Bánovská** z Vojčíc, **Mária Brodyová** z Falkušoviec, **Jozef Kolesár** zo Sečoviec, **Anna Párkányiová** z Košíc, **Ján Petrila** z Kráľoviec a **Anna Rudíková** zo Sečoviec.

70 ROKOV — **Jozef Danko** z Nižného Hrabovca, **Anna Doržovičová** z Koromle, **František Gamrath** zo Zdoby, **Zuzana Miklošová** zo Sečoviec a **Anna Voroničová** z Pavloviec nad Uhom.

80 ROKOV — **Ján Fečo** z Hrane.

85 ROKOV — **Ján Čizmár** z Petrikoviec.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí na Mnoho rokov, šťastných rokov.

V POPRADE bola v septembri minulého roku otvorená predajňa BYZANT nášho Spolku sv. Cyrila a Metoda. Predajné priestory ochotne ponúkol Gréckokatolícky farský úrad v Poprade. Predajne sa ujal p. Ondrej Figlár. Cieľom predajne je uspokojovať hlad veriacich obidvoch obradov po náboženskej literatúre a devocionáliách. Predajňa slúži predovšetkým pre potreby Spolku sv. Cyrila a Metoda — pri distribúcii kalendára, Slova, liturgického vína, titulov vydávaných spolkom.

Predajňa je umiestnená v pešej zóne v centre Popradu a je otvorená denne od 8.—18. hodiny, v sobotu od 8.—12. hodiny.

Adresa: BYZANT, Duklianskych hrdinov 30, 058 30 Poprad. Číslo tel. 092/247 41.

o. M. HOSPODÁR

☐ **MOLEBEN K SV. CYRILLOVI A METODOVI** dňa 11. mája t. r., keď si podľa tradičného východného cirkevného kalendára pripomíname sviatok našich slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda, odslúžil v Chráme Narodenia presv. Bohorodičky v Michalovciach správca farnosti a člen výboru Spolku sv. Cyrila a Metoda o. Emil Zorvan.

☐ **AKO STE SI UŽ ZAISTE VŠIMLI**, rubriku Spolok sv. Cyrila a Metoda uverejňujeme v každom nepárnom čísle Slova.

☐ **NÁBOŽENSKÉ VYSIELANIE PRE GRÉCKOKATOLÍKOV** je každý druhý štvrtok v mesiaci na S3 v pásme stredných vln 1071 kHz vždy od 10.30 — 11. hodiny.

O o. Michalovi Lackovi REČOU VÝSTAVY

V marci t. r. sa v Košiciach uskutočnila konferencia o o. Michalovi Lackovi, SJ. Jej súčasťou bola aj výstava Život a dielo o. Michala Lacka. Po skončení konferencie výstava sa stala putovnou. Záujem o ňu stále rastie.

Každá výstava — teda aj táto — hovorí svojou rečou. Sú dôvody povedať si o tejto výstave niečo viac. Má tri časti. Prvá nám predstavuje Michala Lacku približne do tridsiateho roku a delí sa na Mladosť (I.) a na Duchovnú a intelektuálnu formáciu (II.). Rodina i rodisko ho dobre pripravili, rovnako aj gymnázium v Košiciach. Charakterove bol formovaný v jezuitskom internáte. Po maturite požiadal o prijatie do Spoločnosti Ježišovej. Noviciát a trojročné štúdium filozofie absolvoval v chorvátskom Záhrebe. Prechod frontu preživil v Ružomberku a po vojne ho posielali na štúdium teológie do Ríma. V Ríme už zostáva do smrti. Tu je vysvätený na kňaza v roku 1948 a to v gréckokatolíckom obrade. Dokončuje štúdium teológie. A píše, a obhajuje dve doktorské dizertácie.

Druhá časť výstavy — dielo — je členená vecne: sú to Východné cirkvi (III.), je to Sv. Cyril a Metod (IV.), sú to Gréckokatolíci (V.) a je to Služba slovenskej kultúre (VI.). Tu okrem dvojrozmerného materiálu — na paneloch — výstava predkladá vo vitrínach expozície trojrozmerné — knihy.

O. Michal Lacko sa stáva profesorom na Pápežskom východnom inštitúte. Prednáša dejiny východných cirkví. Skoro sa stáva expertom v tejto oblasti. Je odborníkom aj v cyrilometodskej problematike.

V mene sv. Cyrila a Metoda Slovákov vo svete spája. Je pri jubileách. Sprevádza návštevníkov zo Slovenska po Ríme. Je pri zrode Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Má zásluhy pri presadzovaní myšlienky sv. Cyrila a Metoda — až po ich ustanovenie za spolupráčov Európy. Hlavnú pozornosť venuje gréckokatolíkom. Boli prenasledovaní — on ich bráni. Píše ich dejiny. Duchovne, nábožensky, liturgicky ich formuje. V zahraničí — predovšetkým v Kanade a v Amerike — ich organizuje. Tu je ďalšie ťažisko výstavy, tu je hlavná časť diela Michala Lacku, tu je významný úsek dejín slovenských gréckokatolíkov.

A čím a ako slúžil slovenskej kultúre? Vydal 21 zväzkov zborníka Slovak Studies — Slovenské štúdie. Tu sa svetu predstavilo Slovensko v takom rozsahu a v takej hĺbke, v akom dosiaľ ešte nebolo. Dva zväzky uvádzajú Lackovu bibliografiu zahraničných slovacík.

Výstava má aj tretiu časť, siedmy panel: „... a my...?“ Naznačuje viacej vážnych skutočností. To, že dielo Michala Lacku — i tých, ktorí boli s ním — patria do slovenského duchovného odkazu a vôbec kultúrneho depozitu. Že našou povinnosťou je toto dielo poznávať, z neho vychádzať.

Výzva je osobitne nástojčivá smerom na gréckokatolíkov...

(mf)

K OTÁZKE ZAKLADAJÚCICH ČLENOV

Nedávno som sa stretol s istým známym. Reč prišla aj na Spolok sv. Cyrila a Metoda. Spýtal som sa ho, či je členom.

— Áno, ale iba riadnym, lebo čas na zakladajúceho som prepásoval. Prihlásil som sa totiž oveľa neskôr...

Vysvetlil som mu. Za zakladajúceho sa mohol prihlásiť trebárs na valnom zhromaždení v minulom roku, ale môže to urobiť aj teraz alebo niekedy v budúcnosti. Ba aj za riadneho člena sa môže stať zakladajúcim. Treba to len oznámiť nášmu ústrediu a zaplatiť členské zakladajúceho člena — raz navždy 5 000 Kčs.

K dnešnému dňu — 1. júna 1992 — máme už 33 zakladajúcich členov.

Obraciame sa na všetkých, ktorí si vážia dedičstvo otcov, aby sa stali členmi jedinej nábožensko-kultúrnej ustanovizne gréckokatolíkov — či už riadnymi, skupinovými alebo aj zakladajúcimi. Zakladajúcim členom môže byť jednotlivec, farnosť, združenie či ustanovizeň.

Každého nového člena zaevidujeme s opravdivou radosťou v srdci, že je nás stále viac.

(pk)

O nádeji

Život nám často pripravuje rôzne skúšky. Obdobie zdravia, pohody a radosti vystrieda choroba, nešťastie, strata drahej bytosti, odlúčenie, nesloboda. Každá takáto skúška nás na rôzne dlhý čas zbavuje svetla, pokoja, volnosti, po ktorej túžime. Nachádzame sa v zajatí niečoho, voči čomu sme bezmocní. Cítíme sa násilne zaradení do situácie, ktorú sme nečakali, ktorá nás nesmierne obmedzuje a zbavuje životnej plnosti. Reagovať na túto skutočnosť je poslaním nádeje.

Kresťanská nádej umožňuje čeliť nešťastiu bez osobnostnej kapitulácie. Kapitulovať pred nešťastím znamená úplne sa rozložiť, prestať byť sebou samým, nechať sa predstavou vlastnej biedy tak fascinovať, že ju prijímame za konečný a nezvratiteľný fakt. Kresťanská nádej dáva silu dúfať, čo znamená vydržať, neopúšťať sa, zostať sám sebou, uchovať si svoju integritu a odmietnuť zo všetkých síl prijať nadvládu nešťastia. Je tu výzva podrobiť si životnú skúšku k premene seba samého. Kresťanská nádej toto umožňuje, lebo nemá základ vo svete stvorení, ale v Stvoriteľovi.

Nádej prichádza ako dar Boží, ako prepojenie našej situácie na samotný základ bytia. Je to dar, ktorý nepotrebuje logické dôvody ani počtársku úvahu o reálnych pravdepodobnostiach. Prekleňuje otázku: Je možné, aby niekto dúfal, keď neexistujú žiadne dôvody pre nádej? Ona je výzvou, na ktorú treba odpovedať, aby sme uskutočnili obrat srdca k absolútnemu Ty, aby sme mobilizovali vnútornú silu aj v hodinách temna zostať verní a dúfať v ohnisko života. Preto je nádej čnosťou. Naša dobrá vôľa k trpezlivému a aktívnemu očakávaniu prechodu obdobím skúšok je našim osobným prínosom k spolupráci s darovanou milosťou.

Nádej je nadprirodzená rovnako ako viera a láska. Rovnako ako viera a láska je darom Ducha svätého. Preto aj hriechy proti nádeji môžu byť rovnako veľké ako hriechy proti viere a láske.

M. STANISLAV

KOHO VOLIŤ?

Kto je za ochranu ľudského života?

Na otázku, ako sa postavili poslanci jednotlivých strán a hnutí k návrhu zákona o ochrane ľudského života, dáva odpoveď nasledujúci prehľad o hlasovaní v SNR:

STRANA	ZA	PROTI alebo SA ZDRŽALI
KDH	19	0
MKDH	6	0
SKDH	14	2
ODÚ	4	14
HZDS	0	17
SDL	0	19
SZS	0	5
SNS	4	9

Misie v Starej Ľubovni

Postavením misijného kríža sa v gréckokatolíckej farnosti Panny Márie, Matky ustavičnej pomoci v Starej Ľubovni dňa 3. mája skončil cyklus prednášok otcov Redemptoristov z poľského Giogowa. Slávnostnú svätú liturgiu slúžil dekan farnosti o. V. Fecanič za veľkej účasti gréckokatolíckych a rímskokatolíckych veriach. Cirkevné spevokoly detí, mládeže a dospelých obohatili spevom túto udalosť. Otcovia Ireneusz a Jozef veria, že už o rok, sa obnova misií bude konať v dobudovanom chráme, alebo aspoň v jeho časti. Semienko náuky, ktoré zasiali otcovia redemptoristi iste prinesie svoje ovocie — rozmnoží kresťanskú lásku, prehĺbi vieru a vzbudí nádej na spásu.

Rozlúčka s otcami misionármi bola poznačená duchom slovenskej príslušnosti, navyiac sa však dotkla detí, ktoré si veľmi obľúbili otca Jozefa. Okrem dobrých kontaktov si poľskí misionári od nás odnášajú aj pozornosť na pamiatku, medzi ktorými nechýba drevozreba p. Pitoňáka, kde sú znázornení sv. Cyril a Metod — symboly misií s mottom „Hojné je u Pána vykúpenie“. Sväté misie mali v Starej Ľubovni priaznivý ohlas a veríme, že budú mať aj taký duchovný osov.

M. TANČÁKOVÁ

Čítajte a rozširujte SLOVO

GALATOUR

cestovná kancelária
v Dome kultúry, 1. posch. č. dv. 34
PREŠOV, PSČ 080 01
telefón 091/342 51, 431 01
fax 091/431 01

PONÚKA

VOĽNÉ MIESTA na autokarové pútnické zájazdy:

- **PARÍŽ — LURDY 7 dní za 3360 Kčs autokarom z Prešova**
19.—25. júna 1992 voľné — 20 osôb
29. júla—4. augusta 1992 voľné — 26 osôb
 - **LURDY 6 dní za 3150 Kčs autokarom z Prešova**
18.—24. júna 1992 voľné — 8 osôb
13.—19. augusta 1992 voľné — 23 osôb
17.—22. septembra 1992 voľné — 35 osôb
 - **LURDY — FATIMA — Barcelona — Montserrat 9 dní za 6300 Kčs**
2.—10. júla 1992 voľné — 26 osôb
17.—25. septembra 1992 voľné — 20 osôb
 - **RÍM s audienciou u Svätého Otca 6 dní za 2100 Kčs**
13.—19. septembra 1992
- Prihlasujte sa aj telefonicky, zašleme Vám programy a prihlášky. Nástup možný po trase do Bratislavy.

SLOVO — dvojtýždenník gréckokatolíckov v ČSFR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský. Redaktori: Katarína Mal'učká, Anton Mesároš. Redakcia: 080 01 Prešov, Hlavná 1. Tlačia: Duklianske tlačiarne, š. p., Prešov. Grafická úprava a technické zabezpečenie: Neupress. Uzavierka časopisu je tri týždne pred vydaním čísla. Celoročné predplatné 96 Kčs, polročné 48 Kčs. Cena jednotlivých výtlačkov 4 Kčs. Indexné číslo 496 18.